

Tribuna

Število verskih blaznežev s petdesetprocentnim popustom je večje kot kdaj koli, svete knjige se prodajajo bolje kot nekdanji odpustki in vsakdo je v kar najtesnejši zvezi z Bogom. Skoraj vse new age sranje v resnici prikriva patološko malikovanje materije in strah, ki venomer obseda povprečnega zahodnjaka strah pred samoto, revščino, prihodnostjo, smrtjo, izgubo jaza.

stran 14

Zakaj ste šli po diplomi študirat v tujino?

Pravzaprav se niti odločil nisem, takrat je nekje padla štipendija za Montreal, in so me skoraj prisilili, da sem šel. To ni bila stvar neke globlje težnje. Takrat so se stvari pravzaprav šele prvič odprle in jaz se niti nisem zavedal, kako je to usodno. Vedel sem samo, da sem eno leto študiral na Pravni fakulteti v Zagrebu in da je bilo tisto skrajno depresivno.

Bi lahko naredili primerjavo med študijem pri nas in v tujini? Kaj je bilo tam, česar tu ni bilo?

Ja, bilo je skoraj vse, kar sem mislil, da bi moralo biti že tukaj, pa nisem verjel, da se te stvari res da speljati. Od načina predavanja do izpitov, govorim seveda o pravu, do organizacije študentov, do časopisov. Vse to je bilo še zelo aktivno, še vse v odmevu šestdesetih. Sam sem prišel na Harvard leta 1972, takrat so 60. leta še močno odzvanjala, na sporedu je bil Watergate, tako da se je vse vlekle praktično do konca sedemdesetih. Glede študijskih stvari se je pač tam dogajalo vse tisto, kar bi se moralo dogajati na pravni fakulteti.

Za drugačno življenje pa ni bilo preveč časa. Tam se v glavnem študira. Študirali smo po deset do dvanajst ur na dan. Knjižnice so odprte do 24., spat smo hodili ponavadi ob 2. ponoči in vstajali ob osmih. Ob devetih so bila predavanja in potem knjižnica, tako da za kakšne druge stvari ni bilo dovolj časa, ker se je življenje vrtelo v glavnem med sobo v študentskem naselju in knjižnico.

Ste ostali v ZDA tudi po končanem študiju?

Ameriko priporočam mladim, iniciativnim, in v dobrem smislu besede agresivnim ljudem. Amerika je v tem smislu mlada dežela in do tridesetega leta je človek v Ameriki zelo potešen glede svojih možnosti, initiative... Življenje v Ameriki je smiselno predvsem, če je človek zanimivo zaposlen, kar v Ameriki ni težko, ker je dežela orientirana na delo in ustvarjalnost in te stvari resnično delujejo. Drugo, za kar večina opazovalcev pravi, da jim ni všeč pri Ameriki, je način življenja, t.i. American Way of Life, ki se zdi površnemu opazovalcu zelo porabniški. Vendar stvari niso tako zelo enostavne. Zelo odvisno je od tega, v kakšnih krogih se človek giblje, kaj dela. Problem načina življenja ni vezan na samo dogajanje, seveda je ameriška kultura ahistorična, zgodovina jim manjka. Zato

BOŠTJAN M. ZUPANČIČ

po tridesetem letu človek začne ugotavljati, da je Amerika zelo plitva, po svoje, kot pravijo Francozi, adolescentna dežela. Ampak to je argument, ki ga lahko razume samo nekdo, ki je že sam v drugi fazi življenja, ko se življenje obrne kot rokavica navzven in pridejo do izraza druge, bolj duhovne potrebe, takrat pa Amerika - dežela akcije in materializma, ostane v marsičem nezadostna.

Zakaj ste se vrnili?

To me zmeraj sprašujejo, vendar pravega odgovora ne vem. Ne iz kakšnega naivnega idealizma. Natančnega odgovora ne bi vedel, bila je cela vrsta dejavnikov, katerih velik del mogoče niti ni bil zaveden in ga je zato težko artikulirati. Lahko pa rečem, da ni bilo domotožje. To pa gotovo ne, vsaj ne v tem domačijskem smislu.

Vam je kakšen dogodek ostal posebej v spominu, mogoče anekdota?

Ja, ko grem v New York in na cesti srečam svoje bivše študente, se me zmerom razveselijo, včasih pritečejo celo za mano, me pocukajo za rokav... Iz mojih mlado-učiteljskih časov pa mi je ostalo v spominu, da sem leta 1974 vodil neke vrste revolt zoper precej dubioznega dekana, ker je hotel iz službe takorekoč odpustiti profesorico, ki je bila noseča oz. so ji dali samo 14 dni porodnega dopusta. Jaz sem protestiral in je iz tega nastal vseameriški škandal, vpletla se je tudi American Association of Law Schools. Ta dekan je ostal na položaju, čeprav ga je par let kasneje odneslo. Ko je prišlo do promocije študentov tiste generacije, ki je bila pravzaprav zadnja generacija 60-ih, dogajalo se je to v Metropolitanski operi v Avery Fisher Hall, in ko sem prišel skupaj z drugimi profesorji na oder, je ves, oni temu pravijo graduating class, tisti, ki so tisto leto diplomirali, bilo jih je 400, vstal in skandiral: ZUP, ZUP, ZUP ... V meni so videli zadnjega nosilca socialnih vrednot, ki so bile v Ameriki v tistem času pravzaprav poražene, ko je nihalo zanihalo od leve v desno. To je bilo zame totalno presenečenje in po svoje tudi zadoščenje.

In potem se je pravzaprav poglavje tega gledanja na pravo, kot na instrument socialnih sprememb, tudi zaključilo. Tudi na pravne fakultete so začele prihajati bolj ukročene generacije.

Kako vi vidite spremembe študija pri nas?

Meni je izkustveno jasno, tu ni nobenih špekulacij, pedagoških ali kakšnih drugih, da je pri današnji dinamiki razvoja posameznika, zlasti nadarjenega, povsem neoportuno mlade

ŠTUDIJSKI ČASOPIS
ŠTUDIJSKI ČASOPIS
ŠTUDIJSKI ČASOPIS

ljudi obremenjevati z tem kvaziakademskim pristopom v samih gimnazijah, ki postajajo zaradi tega navadne institucije za uničevanje živcev, in potem predpostavljati, da ob maturi pride do resnične zrelosti. V bistvu bi bilo treba koncept gimnazije, kakršna je bila prej, preseliti za 4 leta naprej. Po moji konceptiji bi bila gimnazija veliko bolj relaksirana, z bistveno več fizične kulture, družabnih aktivnosti...

Potem bi pa morala biti med gimnazijo in profesionalnim študijem še ena splošna izobrazbena faza, kakršna se dejansko sedaj dogaja tistim, ki so vpisani na Filozofski fakulteti in Fakulteti za družbene vede. In šele po tej končani splošni izobrazbeni fazi, se pravi pri 23, 24 letih, bi lahko prišlo do usmeritve v profesionalne študije. Za tehnične fakultete seveda ne govorim. Tisti, ki jih tehnika zanima in nimajo kakšnega globljega humanističnega impulza, grede lahko na Politehnikum. Za tiste pa, ki imajo drugačne ambicije, je nesmiselno, da jih začnejo udeleževati pri 18, če pa jaz pri svojih študentih vidim, da se za študij umirijo šele na koncu, pri štirindvajsetih. Takrat pa so profesionalno že formirani, tisto splošno izobrazbeno fazo pa, ko bi morali brati Platona, Aristotela, so zamudili. Seveda kasneje, ko pridejo v profesionalni mlin, za to ni več časa. Skratka, celo stvar bi pomaknil naprej. V Ljubljani bi ustanovil College, ki bi združeval vse splošno izobrazbene predmete, in potem posebej profesionalne šole, ki bi delovale podiplomsko. Tako medicine ne bi bilo treba študirati 6 let, ampak 3 leta, če bi recimo te splošne predklinične predmete, od statistike do fizike, opravili v enem izobrazbenem središču, ki bi bil neke vrste College ljubljanske univerze. Potem je profesionalna specializacija za delo na sami kliniki - ali pa tudi v pravu - lahko bistveno krajša, vendar v podiplomski fazi, ker so ljudje veliko bolj zreli, se lažje odločajo za poklic in veliko bolj oportuno presodijo, kakšne so njihove zmožnosti in ambicije.

Kaj menite o maturi, ki zopet prihaja v naše srednje šole?

To je izrazito nespameten koncept, ki je avstroogrškega izvora. Kar je narobe z njim, ni niti sam koncept mature kot take, ampak to, da je vsa stvar prezgodaj. Drugo spet je, da se govori o odpravi sprejemnih izpitov na Univerzo, češ da je matura tista, ki da nekakšno splošno intelektualno vstopnico. To enostavno ni res. Ni pa res zaradi tega, ker določeni predmeti, v gimnaziji recimo, matematika, fizika in podobni, preverjajo človekovo sposobnost za elektrotehniko, nikakor pa ne preverjajo človekovih sposobnosti za pravo. In tukaj Slovenci spet odkrivamo Ameriko, forsiramo maturo kot popolnoma preživel koncept, ki bo stal med drugim, kolikor sem jaz informiran, 30 full time ekvivalentov, če ne več, in ne bo imel dobrih nasledkov, ker je enostavno nesmiselno za 16, 17 letnike fingirati, da so to intelektualno ali pa osebnostno zreli ljudje, če pa vsak študent psihologije ve, da doba zorenja in t. i. identiteta kriza šele nastopi pri osemnajstih. Ti ljudje niso prebrali niti osnovnih knjig iz tega področja, npr. Erikson - Youth, Identity and Crisis, ki jasno pove, da imajo najbolj nadarjeni učenci krizo identitete, ki lahko traja eno ali pa celo več let. In pred tistim časom, ko sploh ne vedo, kdo so, jih prisiliti v to, da se bodo usmerjali, je nespamet, malo manjša od tiste, ki so jo forsirali prej pri usmerjenem izobraževanju.

Pa saj pri tem projektu sodelujejo univerzitetni profesorji.

Jaz ne bi hotel biti oseben. Vem, kateri univerzitetni profesorji pri tem sodelujejo in sem prepričan, da delajo to dobronamerno. Predvsem so to v veliki meri tehniki in tudi eden od problemov ljubljanske univerze je, da jo vodijo tehniki, namesto da bi jo humanisti. Tehnika bi morala biti v posebnem Politehnikumu, ker so njihovi interesi čisto drugačni od humanističnih. Nepojmljivo je, da za konceptom mature stoji tehnično pojmovanje, če pa je matura humanističen moment, in če naj bi bila predvsem priprava za humanistične vede. Tehniko lahko študira nekdo, ki ima srednjo tehnično šolo, medtem ko je za humanistično delo pozneje potrebna splošna izobrazba, ki se je ne da soditi s tehnokratskega stališča.

Decidirano trdim, da ljubljansko Univerzo, kolikor jo sploh kdo vodi, vodijo tehniki, oz., da imajo v njej absolutno preveč vpliva. In trdim, čeprav je to zelo nepopularno, da tehnika ne sodi na univerzo. Tehnika naj ima svoj Politehnikum. Na univerzo sodi družboslovje, naravoslovje, humanistika, fizika in podobno. Povsod po svetu so tehnične in humanistične univerze ločene in ne vem, zakaj se pri nas tega ne uvede. Dejstvo je, da sta humanistika in družboslovje v današnji konstelaciji premalo močni, da bi to idejo speljali. Vidi se tudi, kdo je vsakokrat izvoljen za rektorja.

Vidite tudi vi v srednjih šolah t. i. "moralno praznino"?

Na srednje šole se premalo spoznam, da bi lahko govoril o kakršnikoli praznini. Dejstvo pa je, da povsod po svetu poskušajo - pa ne samo v srednjih šolah, tudi kasneje, kompenzirati razpad vrednot, to t. i. anomijo, z etičnimi izobraževanji. Morala je seveda veliko globlji proces, ki se odvija v veliki meri do petega leta starosti, tako da ne vem,

če je v kasnejših fazah razvoja sploh mogoče to anomičnost, to pomanjkanje ponotrjenih, pravih vrednot, kompenzirati z nekimi etično izobraževalnimi poskusi.

Kaj pa državljanska vzgoja?

Državljanstvo je v bistvu pravo za srednje šole. Sploh ni nujno, da je ideološko, saj je ustava sama po sebi neideološka in bi jo moral vsak, ki konča srednjo šolo, poznati bolj kot kakšno druga področja. Konec koncev je to osnova za njegovo državljansko pripadnost.

Velikokrat slišimo kritike o študiju v Ameriki, češ da sploh ni tako zelo kvaliteten.

Ovisno od tega, kam gredo ti ljudje študirat. Že ob zapletu z doktoratom, ki so ga dali predsedniku Kučanu in ki ga naš rektorat ni niti preveril, kar bi bilo najmanj, kar bi moral narediti, ... In ravno to dokazuje, da so v Ameriki univerze, ki so neprimerno boljše in tiste, ki so neprimerno slabše. To je tržišče. Tam je univerza zasebna ustanova, sploh dobre so zasebne, prezbiterjanskega izvora, katoliške univerze so v drugem razredu.

Seveda je res, da tisto, kar je gimnazija pri nas, tam College.

Ameriška vzgoja ima svoje pomanjkljivosti. A to je tako kot z ameriškim rasizmom. Oni v svojih filmih in medijskih predstavah zelo veliko govorijo o rasizmu v Ameriki, čeprav jaz v Ameriki takšnega rasizma, o katerem se govori, nisem skoraj nikdar opazil. Oni so v tem smislu zelo samokritični. Bistvo demokracije je ravno v tem, da so ti kritični mehanizmi komunikacije znotraj družbe odprti. Medtem ko se pri nas iz tega dela kliše, češ da je tam rasizem. Isto velja tudi za vzgojo. Oni so kritični do svoje vzgoje, le-ta je eden izmed Clintonovih glavnih političnih ciljev, se pa seveda pozablja, kdo dobiva Nobelove nagrade, da jih dobijo v Ameriki več in da je to intimno povezano z edukativnim procesom.

Kaj je in kako bi v Sloveniji vzpodbudili performativni princip?

Performativni je pravzaprav Marcusejev izraz za tisto, kar je Freud imenoval realitetni princip. Zadnja študija Rimskega kluba - The First Global Revolution, ki sta jo napisala King in Schneider, poudarja, da je ključ za uspeh, s stališča mednarodne skupnosti, točno ta realitetni performativni princip. V bistvu to pomeni odlaganje užitka, zadoščenja. Ali drugače, čeprav je bila Marcusejeva teza v tem ravno obratna, trdijo, da je uspeh nekega naroda, neke narodne skupnosti, odvisen od tega, koliko imajo posamezniki delovnih navad, ambicij, sposobnosti, da nasledkov svojega dela in napora ne vnovčijo sproti in takoj, ampak da odlagajo užitek in zadoščenje, in to je stvar narodne kulture, morale. Predvsem psihološko izobrazbeni princip pojasnjuje nenavadno hiter in nesporeni razvoj Koreje, Singapure, Tajvana, Japonske. Če bi mene kdaj vprašal, kaj je za uspeh slovenske narodne skupnosti najbolj bistveno, bi povsem nepresenetljivo rekel: delo. Vprašanje pa je, kako izobrazbene ustanove, med njimi tudi Univerza, inducirajo to mentaliteto. Moja izkušnja na tej fakulteti po sedmih letih predavanja je, da moramo od slovenskega študenta zahtevati bistveno več. Seveda ob predpostavki, da mu tisti, ki od njega več

zahteva, tudi sem da bistveno več. Druge skrajnosti so situacije, ko se profesor pretvarja, da predava, študenti, da študirajo, na izpiti se pretvarjajo, da preverjajo znanje (seveda karikiram), nihče pa ne reče, da je cesar nag. Ker nihče mima interesa, da bi to povedal, se krog sistemsko vrta na ravni, na kateri je prišlo do homeostaze, medsebojne zadovoljenosti, zadovoljenosti. Zato je treba zviševati standarde tako za študente kakor za profesorje.

Za profesorje? Saj oni ponavadi ostanejo za vedno na določeni fakulteti.

To ni nujno narobe. Povsod po svetu imajo 30 - 40% kala, v tem smislu, da so ljudje dobili stalno nastavitve, ki jo morajo dobiti zaradi akademske svobode, saj drugače nisi politično varen. Normalno je, da določen del profesorjev potem zaspri, določeni ljudje so se tudi izčrpali. Zlasti tisti, ki so preobremenjeni, ki imajo več kot šest ur predavanja na teden, se notranje izžgejo - približno pri štiridesetem letu. Drugi pa delujejo naprej in to se vidi po pisanju. Problem pri nas ni v tej izčrpanosti, problem je, da so bili standardi za habilitacijo izrazito preveč lakorni in so se habilitirali ljudje, ki se po mednarodnih kriterijih ne bi mogli. Sanacija slovenske Univerze je z njimi v marsičem blokirana, in bi bilo morda bolj pametno začeti kje na novo.

Kje na novo, v Koprju?

Moja ideja ni bila to, kar se sedaj dogaja v Koprju. Zadevo so vzeli v roke lokalni faktorji in bojim se, da bo šlo spet preveč po domače. Idealno bi bilo, če bi dobili radodarnega sponzorja in bi se na Štanjelu, na Krasu, ustanovil neke vrste College za ljudi od 18 do 23 leta, ki bi opravljal splošno izobrazbeno vlogo. To bi bila privatna

V Ameriki študij ne traja do 23. leta, ampak do 28. Tako da je čisto možno, da so ljudje tam srednjo šolo zelo na lahko vzeli in so prišli potem na College, kjer so se učili kot pri nas v gimnaziji. To pa pomeni, da so osebnostno manj izčrpani in da so se potem posvetili študiju, ki ga pri nas forsirajo prezgodaj. V tem ni nič slabega. Sam sem učil na pravnih fakultetah, se pravi podiplomsko, in moram reči, da je njihov izobrazbeni potencial višji od izobrazbenega potenciala tukaj.

ISTRA

ZGODOVINA SLOVENSkih ŠOL

Čeprav se v slovenski Istri slovenska šola pojavi šele v 19. stoletju, najdemo njene korenine že na začetku našega tisočletja. Zato bomo ta opis začeli s šolami, ki so nastajale v 12. stoletju, nadaljevali s prikazom osnovne šole, v osrednjem delu pa bomo opisali nastanek, razvoj, odpravo in obnavljanje slovenske šole v Istri.

1. Šole do leta 1550. V tem poglavju govorimo bolj splošno o šolah v srednjem veku; preučiti bo treba še vlogo cerkvenih šol (stolnih, samostanskih in župnijskih) pri razvoju in ohranjanju slovenskega jezika v Istri.

2. Šole do leta 1772. Pojavi se misel o šoli v materinem jeziku, ki jo je na slovenskih tleh skušal uresničiti Primož Trubar.

3. Šole od terezijansko jožefinske šolske reforme 1772 do državnega osnovnega zakona 1869.

Na Slovenskem ima za reformo posebne zasluge Blaž Kumerdej, šolnik in jezikoslovec. Ta čas je za Slovence v Istri izredno pomemben, saj se tu od leta 1819 dalje pojavijo prve slovenske ljudske šole: Osp, Dekani, Korte, Škofije, Sv. Anton, Plavje, Šmarje.

4. Šole po letu 1869, od uveljavitve osnovnošolskega zakona do 1918. Izreden razmah osemletne slovenske ljudske šole; slovenščina postane učni jezik v vseh šolah, kjer prebivajo Slovenci. V tem poglavju smo opisali tudi vlogo Ciril-Metodove družbe pri nastajanju slovenske ljudske šole in pojav italijanske iredente (Lega nazionale), ki je v svoji osvajalni pohlepnosti gradila šole v povsem slovenskih krajih, npr. leta 1906 v Krkavčah, občina Koper.

5. Slovenske šole po letu 1918. To obdobje je najbolj mračno v zgodovini slovenske šole v Istri in na Primorskem, saj je italijanski fašizem v slabih petih letih odpravil vse slovenske šole.

6. Partizanske šole.

Takoj po kapitulaciji kraljevine Italije se je na Primorskem začelo obnavljanje kulturnih institucij in ljudske šole s slovenskim učnim jezikom; v Slovenski Istri se pojavijo predvsem v severovzhodnem delu podeželja.

7. Šole po osvoboditvi.

Obnovljenih je bilo 52 osnovnih šol, tudi na ozemlju, ki je danes na Hrvaškem v bužetski občini (Črnica, Kodolje); ustanovljenih je bilo tudi nekaj srednjih šol.

8. Sklepe besede, misli.

ŠOLE DO LETA 1550

V poznem srednjem veku poznamo le cerkvene - stolne, samostanske in župnijske šole ter poklicno usmerjene mestne šole. Prve so pri nas izpričane stolne šole, to je višje šole na sedežih škofij. V neki listini koprške škofije iz leta 1186 nastopa kot priča Bonifacius, magister scholarum 1216 pa Joannes, magister scholarum in kanonik koprške škofije.

Iz podatka lahko sklepamo, da je bil to učitelj ali vodja stolne šole v Kopru, saj je dokazano, da so tedaj obstajale šole tudi v drugih istrskih škofijskih mestih in jih je vodil član stolnega kapitlja.(1) Stolne šole so se razvile v 8. stoletju, nastajale pa naj bi v vsakem samostanu na sedežih škofije, v katerih naj bi se dečki naučili psalmov, branja, petja, izračunavanja (premičnih) cerkvenih praznikov ter latinščine. Vodstvo stolne šole je prevzel za to delo sposoben član kapitlja, ki je s tem dobil naziv magister scholarum, pozneje tudi scholasticus. Če je scholasticus (magister scholarum) omenjen na sedežu škofije, pomeni, da je obstajala takrat tam stolna šola.(2)

Univerza, kar bi sicer pomenilo, da bi se plačevala šolnina, pomenilo pa bi morda tudi to, da bi se tam skoncentriral tisti intelekt, ki v ljubljanski Univerzi morda prihaja premalo do izraza. Za to idejo ne more stati država, jaz ne verjamem v proračunske univerze.

Veliko ste govorili tudi o podiplomskem študiju prava.

Slovenci se vzpostavljamo kot država, profesija pa očitno ne reagira konstitutivno, tako kot bi morala. Za sanacijo tega stanja bi bilo po moje najboljšje, če bi se ustanovila neka nova Pravna fakulteta, ki bi delovala samo podiplomsko. Trileten študij, katere-

Ob skoraj 50. obletnici obnavljanja slovenskih šol v Istri želimo prikazati nastanek in razvoj teh šol skozi čas. Pomagali si bomo s primarnimi viri (npr. Schemmatismo dell'I.R. Litorale austriaco- ilirico), viri o zgodovini šolstva na Slovenskem in v Istri (npr. C. Cottone, V. Schmidt) ter viri, ki jih hranijo v Pokrajinskem arhivu v Kopru.

O šoli, ki ima poleg socialnega tudi narodni pomen, lahko govorimo šele v dobi protestantizma. Tedaj se pojavijo zahteve, naj poteka pouk v materinščini in od takrat lahko trdimo, da je zgodovina šole tudi zgodovina nacionalne biti.

O samostanskih šolah na Slovenskem imamo zelo malo podatkov. Ker imamo nekaj podatkov, po katerih lahko domnevamo, da so obstajale samostanske šole v Stični, Grebinju, Ljubljani, od 14. do 16. stoletja v samostanih minoritov v Celju ter kartuzijancev v Žiži in Jurkloštru, sklepamo, da so bile take šole tudi v drugih samostanih ob zahodnem robu slovenskega ozemlja. Vendar se možnosti slovenskih otrok s samostanskimi šolami niso kdove kako povečale. Samostani na Slovenskem, ki so bili del zahodnih srednjeevropskih samostanskih skupin, so namreč pretežno večino izšolanega naraščaja dobivali iz tujine in ti kadri so imeli običajno slab odnos do slovenščine. Pri svojem delu so slovenščino lahko zanemarjali in le, če bi poučevali samo slovenske otroke, je ne bi mogli pogrešati.(3)

Večjo vlogo v razvoju izobraževalnih možnosti za slovenske otroke so imele župnijske šole. Pri nas so se razvile z ustanavljanjem novih velikih župnij od 11. do 12. stoletja dalje. Dokazane pa so z imeni učiteljev šele od začetka 13. stoletja. V Izoli je bil leta 1212 šolski in korni mojster (magister scholae ac chori) Peter, pripadnik izolske duhovščine, v Piranu pred letom 1216 pa Dominik, magister scholarum, eden izmed klerikov piranske cerkve.(4) Župnijske šole so nastajale predvsem zato, ker so župniki potrebovali pomočnike pri svojem delu in pevce za cerkveno petje. Iz vrst kmečkega, večinoma slovenskega prebivalstva, ki je predstavljalo večino, pa je izšlo sorazmerno malo duhovnikov v primerjavi z drugimi družbenimi sloji.(5)

V mestnih šolah so se šolali predvsem meščanski otroci. Šole so obiskovali zaradi praktičnih, življenjskih nalog. Trgovec in obrtnik sta namreč morala vedeti, kako in kje se kupuje ter prodaja. Meščansko šolstvo je imelo zelo različne oblike, od najemanja do plačevanja domačih učiteljev do organiziranega pouka v posebnih šolah. Domačega učitelja, ki je zahajal na dom ali stanoval pri družini svojega učenca, so si lahko privoščili le premožnejši meščani; za druge je bilo ceneje plačevati učitelja in pošiljati otroke k skupinskemu pouku. Primeri so poznani iz severnoistrskih mest v začetku 13. stoletja. V Izoli je npr. leta 1210 poučeval od staršev neposredno plačani Petrus magister scholae branje in pisanje, računstvo ter osnove pravnih in komercialnih ved. Največ mestnih šol se je razvilo v mestih ob morju, kar je terjal razvoj trgovine. Proti koncu 13. stoletja so mesta hotela poudariti svojo samostojnost tudi tako, da so med seboj tekmovala, katera bo imela boljše šole in boljšega učitelja. Zato so učitelje dobro plačevali. V tej zvezi je leta 1290 omenjen v Piranu Albertinus, rector et professor scholarum; v Trstu leta 1328 magister gramaticae, ki ga je plačevala mestna občina; v Miljah je učitelj dobival leta 1374 iz občinske blagajne kar 40 zlatih dukatov, v Izoli leta 1419 pa celo 60 zlatnikov. Po podatkih iz leta 1423 je Koper dobival od Benečanov letni prispevek za vzdrževanje šol in plačevanje učiteljev.(6)

V cerkvenih in mestnih šolah so poučevali v latinščini.

MILAN MARUŠIČ

Viri:

1. F. Majer, Programa dell' I.R. Ginnasio Superiore di Capodistria 1900 - 1901, 5; Toischer, Die lteste Schulen Osterreichs, Jahresbericht d.k.k. eustaden bergym. in Prag 1899, 13; Fr. Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev I., 259
2. VI. Schmidt, Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem 1963, I., 18
3. VI. Schmidt, o.d., 20 - 21
4. Fr. Kos, Gradivo..., V., 195, 250
5. B. Grafeunauer, Zgodovina slovenskega naroda II., 1955, 136
6. Carmelo Cottone, Storia della scuola in Istria, Capodistria 1938, 24-28

ga predpogoj bi bila diploma katerekoli druge fakultete in opravljen rigorozen psihološki test, ki preverja pravne sposobnosti. Izobraževali bi prave doktorje prava na veliko bolj zahtevni, rigorozni ravni. Mislim, da bi bila to lahko odločilna iniciativa za slovensko prihodnost, ki bo predvsem v rokah pravnikov. Ti bi morali vzeti stvari v roke, ker se drugače pravni problemi po nepotrebem politizirajo. To družbo in državo destabilizira.

MANICA FERENC

POŠTNA VREČA

PIVO UNION

Predlog za propagandno sodelovanje

Proučili smo vaš predlog za propagandno sodelovanje in pokroviteljstvo promocijske številke TRIBUNE, vendar vam moramo žal sporočiti, da v konceptu naših letošnjih propagandnih dejavnosti ni predvideno sodelovanje pri pokroviteljstvih posameznih revij in se zato vašemu projektu ne moremo pridružiti.

Želimo vam dosti uspehov in vas prijateljsko pozdravljamo.

dipl. ing. Frančišek Boljka,
poslovni sekretar Pivovarne Union

Odgovor uredništva: Ne samo slabo pivo, tudi škrtost. Naj živi pivnica Kratochwill!

NOVA "TRIBUNA"

Za svojo kandidaturo lahko obljubim, da bo TRIBUNA opažena, brana in cenjena. Predlagam okvirni program, podoba časopisa se bo dokončno oblikovala v sodelovanju med nastajajočo ekipo in študentsko vlado. Prvi cilj pa mi je, da bi TRIBUNA postala prvi vseslovenski študentski časopis.

Vsebinsko časopisa bom razdelil na dva sklopa in na prilogo v sredini časopisa. Prvi sklop bo zajemal tematiko študentskega.

Ta sklop bo razdeljen na več poglavij:

1. Študij na slovenskih univerzah, kar bo vključevalo članke o študijskih programih, spremembe le-teh, nudenje naših alternativ, poročila o študentskem vplivu na sestavo teh programov, o študijskih pogojih. Pomemben bo predvsem Zakon o univerzi, za katerega menim, da bi ga morali izsiliti obe študentski vladi s podporo medijev in nekaterih političnih strank, pomembna vloga pa bo seveda odigrala Tribuna z intervjuji in razgaljevanjem ozadja na Univerzah, v parlamentu in v vladi.

Nov del, ki so ga študentski mediji vedno zaobšli, bo podiplomski študij.

Tribuna bo poskušala aktivno spremljati študentsko raziskovalno delo, bodisi tisto, ki poteka za Prešernove nagrade, bodisi dobre diplomske naloge.

Nekaj strani moramo nujno prepustiti društvom — SLOMSIC, AIESEC, ..., ponudili pa jim bomo redaktorsko pomoč.

2. Intervjuji

Vsaka številka Tribune bo prinesla vsaj kratek intervju enega izmed profesorjev Ljubljanske univerze in enega izmed predstavnikov študentske organizacije (vlade, parlamenta, predstavnikov v univerzitetnem ali fakultetnem svetu). Dodali bomo še podoben intervju s katere od drugih univerz, kjer študirajo slovenski študentje.

3. Dopisništva

V roku pol leta od začetka izhajanja bi poskušal pridobiti sodelavce dopisnike v Mariboru, Celju, Kranju, Kopru/Piranu (kjer so predavanja oziroma fakultete). Dolgoročno bomo za občasno sodelovanje našli dopisnike iz Celovca, Trsta, Gradca in Dunaja.

4. Rubrika Poštudentskih perspektiv

Tukaj se bomo lotevali širših družbenih problemov oziroma vsega, kar je povezano z zaposlitvijo diplomantov. Poskušali bomo najti ljudi, ki se ukvarjajo z družbenim načrtovanjem in razpolagajo z aktualnimi podatki, hkrati pa vidijo uspeh v novih panogah industrije, tehnike, znanosti, podjetništva in v infrastrukturi. Sem sodijo tudi vprašanja sociale v času študentskega in poštudentskega življenja.

5. Študentsko življenje

Študentski prosti čas, zabava, kultura, počitnice, potovanja in potopisi.

4

MEMORANDUM O ŠTUDENSKIH MEDIJIH

MARKO KUŠAR

1. ŠTUDENSKI MEDIJ OBSTAJA ZARADI ŠTUDENTOV IN NE OBRATNO
2. ČE ŠTUDENTJE NE SLEDIJO ŠTUDENSKEMU MEDIJU BOLJ KOT VSEM OSTALIM ISTE OBLIKE, SE MORA SPREMIENITI V SMER BOLJŠEGA OD SEBE.
3. ČE SE NE SPREMI, GA ŠOU NE SME VEČ FINANCIRATI.

Gornji trije aksiomi ne morejo biti diskutabilni. Študentje, novinarji, ki menijo, da za njih stvari, ki bi zanimale študente, miso zanimive, bi pa želeli pridobivati izkušnje, naj to počnejo v šoli ali na cenejših modelih in delavnicah, ki jih lahko organizira ŠOU.

Vedno je namreč prisoten izgovor, da RŠ in Tribuna ne moreta biti le sredstvo za informiranje in zabavo študentov, ampak odskočna deska za študente, ki se s temi rečmi ukvarjajo. Ta izgovor je zlasti bolešno prisoten pri tistih, ki ugotavljajo, da jih je povozil čas, ki ne znajo biti zanimivi za študente, bi pa radi ohranili zaprt sistem, ki jim omogoča lagodno eksistenco.

VIZIJA RAZVOJA ŠTUDENSKIH MEDIJEV:

ŠOU se lahko odloči za centralna medija - tiskani in radijski, ali pa vsaj na tiskanem področju vzpostavi razpršenost oz. kombinacijo.

RAZPRŠENOST

ŠOU-u ni potrebno drugega, kot z dobro promocijo in aktivnim iskanjem po fakultetah animirati piscoče skupine študentov. Jim nuditi prostor in drugo tehnično podporo, če to potrebujejo ter začetni kapital. Te skupine nato lahko pokrivajo vsaka določen segment študentov, ŠOU pa si povsod zagotovi stran ali dve za objavo informacij, pomembnih za študente.

Glasilom se omogoči izdajo začetnih nekaj števil. Če se glasilo pokri-

je s prodajo ostane. Če ne, se ga preprosto ukine.

Verjetnost uspeha tega modela je odvisna od aktivnosti ŠOU-a pri iskanju študentskih skupin in stopnji pomoči, ki se je bo ŠOU-u ljubilo nuditi skupinam v začetni fazi.

Tu moram še enkrat poudariti, da niso študentje krivi za svojo neinformiranost, ampak ŠOU. Če še komu ni jasno, je tu ŠOU zaradi študentov in ne obratno. Če so študentje neaktivni, naj jih ŠOU zbudi ali pa prizna, da je na tem področju nemočen in ga ukine.

CENTRALIZEM

Tu ŠOU počne.

1. Bistven del medija so ljudje, ki ga ustvarjajo, zato so oni prva prioriteta.

Ljudi se ne išče tako, da se objavi razpis in nato ob kavici čaka. Dobrih se tako najde manj kot 50%. Potrebna je aktivna politika rekrutiranja kadrov.

1.1. MENTOR

Najprej je potreben profesionalen mentor medija, ki se mora na stvar dobro razumeti in je temu primerno plačan. Mentor zagotavlja kontinuiteto dela medija, kar je najodgovornejša postavka in mora zato imeti najširša možna pooblastila.

Najde se ga med etabiliranimi delavci v uspešnih komercialnih ali nacionalnih programih.

1.2. OSTALI

Ker tat najlažje ujame tatu, gre ostale predvsem iskati med študenti različni smeri. Poseben poudarek gre seveda študentom novinarstva, ki se jih lahko poišče tudi preko referenc profesorjev in pa seveda stališč mentorja.

Tehnični kader ni nujno matični, ampak se lahko izvajalce najde s pogodbo. Zlasti pri sorodnih organizacijah, kot je na primer Srednja naravoslovna šola, ki je vzpostavila kompleksno stavstvo za svoja glasila in nam lahko služi kot center za rekrutiranje.

Rekrutiranje mora potekati seveda kontinuirano.

1.2.1. PLAČANI DOPISNIKI S FAKULTET

Ker študente izredno zanima tudi njihovo mikrookolje, je življenjskega pomena za medij, da dobi plačane dopisnike iz vsake fakultete. Z aktivno politiko rekrutiranja in plačilom je to brez dvoma možno.

Objava bo seveda njihovo poglavitno plačilo, njihov honorar ne sme biti merljiv z mentorjevimi.

PRILOGA

V sredini časopisa bo priloga, ki bo nastajala kot skupen projekt s študentsko vlado. Zajemala bo ključne informacije za študente, od popustov za študente, o delu preko ŠS, o možnosti bivanja v študentu, pa do zasebnih sob in stanovanj. Sestavni del priloge bo Urnik vseh dogajanj. Priloga bo izhajala v vseh številkah in bo imela vlogo informatorja. Dvakrat letno bo izšla v razširjeni obliki s ključnimi informacijami za bruce.

Drugi sklop bo zajemal politiko in gospodarstvo.

Uspeh študentskega časopisa je izraz časa, ko braki želijo resnico in kritično pisanje, profesionalni mediji pa temu ne uspejo ustreči. Predstavniki civilne družbe v slovenski državi praktično nimajo nobenega vpliva. Verjamem, da se v tej državi blazno krade in obupno zapravlja, vse to pa se počne v rokah in nekakšni evropski formi. Problem je, da imamo neprofesionalno, pohlepno in primitivno politiko brez idej in brez razgledanosti. Verjamem pa, da je največji problem te države in nas, ki živimo v njej in smo odvisni od njene uspešnosti, da mediji niso sposobni za svojo kontrolno funkcijo. Trdim, da imajo študentski mediji enako, če ne večjo odgovornost, kot so jo imeli ob slovenski pomladi leta 88. Odgovornost, da poiščete in povejete resnico, kjer jo drugi nočejo ali si je ne upajo povedati. Odgovornost, da dajo besedo piscem, ki je drugje ne morejo dobiti, pa imajo kaj povedati. Odgovornost, da nekaj ljudem iz študentske organizacije omogočijo, da iz njih postanejo dobri pisci in uredniki.

Začnemo previdno, da se oblikuje in uigra ekipa ter spet ustvari mesto na trgu. Začetna naklada 3000 izvodov (ploski tisk je pri teh nakladah za 25% cenejši od

2. KONCEPT

Za koncept mora biti odgovoren mentor, ki seveda tudi nosi odgovornost za uspešnost medija.

Ker gre za uspešnost iz točke 3 (spodaj), ni potrebno niti posebej zagotavljati, da bo mentor uvrstil v koncept objavo informacij, pomembnih za študente. Jasno, da gre za članke in oddaje, ki bodo študentom pomagale čim ceneje in s čim manj napora študirati. Ker si študentje želijo tudi študentskih žurov, se objav in obvestil o raznih brucovanjih in žurih po fakultetah ter drugje, kjer zna biti najzanimivejše za študente, ne bo zaračunavalo, kot se to dela sedaj.

Ker študente zanimajo tudi druge stvari, bo koncept gotovo zelo pester, kjer pa je treba paziti na dolžino oddaj in vrsto glasbene opreme oziroma površino člankov, namenjenih določenim temam. Ta mora ustrezati zanimanju študentov. Ker je programskega časa in prostora toliko kot ga je, ga je treba temu ustrezno porazdeliti in paziti, da obrobni pojavi zasedejo tudi obrobna mesta.

ČE 90% ŠTUDENTOV ZANIMAJO KRAVE, JE KRAVAM TREBA DATI 90%!!!

3. USPEŠNOST

Uspešnost se mora meriti izključno preko večih vzporednih anketiranj študentov z neodvisnimi izvajalci. Finančna sredstva preko rekrutiranja in tehnika regulirajo koncept, ta pa uspešnost, naj ŠOU oceni, ali se splača kriti razliko do potrebnih sredstev za željno uspešnost ali pa ukiniti medij.

rotacije). Do konca leta pričakujem naklado 8000, za naslednje leto pa si ob ustrezni politiki časopisa upam trditi o še večji prodani nakladi.

Za prodajo sklenemo pogodbo z Delom (kioski) in Tobakom. Akcije zbiranja stalnih naročnikov (moja ocena v času enega leta min. 3000). Ulična kolportaza po večjih slovenskih mestih.

raziskovalno novinarstvo
naročniki univ. prof. diplomanti

Tribuna kot prostor srečevanj
spodbujanje različnosti

Od štud. vlade pričakujem zagonska propagandna sredstva:

- letaki na avtobusih
- diasi v kinodvoranah
- diasi na TV pred dnevnikom 2
- razpošiljanje remitende novim naročnikom
- oglasi v drugih časopisih

Za začetek sredstva za ustrezno visoke honorarje, da pridobimo najboljše pisce. (O svojih izkušnjah bi želel informacije podati ustno.)

Izhaja v tem študijskem letu 4 krat, kasneje na 14 dni.

Uredništvo:

gl. in odg. urednik v eni osebi. Študentska vlada imenuje pomočnika gl. in pomočnika odg. na predlog gl. in odg. urednika po treh mesecih poskusnega delovanja. Imenuje 4 urednike (študentsko življenje, študij in univerza, svet, politika in gospodarstvo).

I Gorazd Drevenšek

(program ob kandidaturi za urednika TRIBUNE)

ALI POZNA MO SVOJE PRAVICE ?

I GREGA VIRANT

Na vseh področjih se danes v Sloveniji srečujemo s spoznanjem, da smo v kaotični situaciji, ker pravo ne izpolnjuje več svoje funkcije. Pravo je beseda, ki zavezuje. Nikjer drugje, niti denimo v novinarstvu ali poeziji besede nimajo takšne efektivne moči -- v pravu za vsako stoji država s svojim monopolom fizične prisile. Posamezniki smo z njo v nekakšnem pogodbenem razmerju: priznamo ji pravico do tega monopola, hkrati pa od nje pričakujemo dvoje: **1.** da bo tudi sama držala besedo, se pravi spoštovala dvoje in **2.** da bo učinkovito skrbela, da se bodo prava držali drugi. Če se pravne norme lahko vseprek kršijo, ne da bi država to učinkovito preprečila, potem je, kot bi rekli Američani, nekaj narobe s Sistemom.

Študenti ugotavljamo, da je s sistemom nekaj narobe. Institucije, ki nas šolajo, kršijo naše pravice. Ministrstvo za izobraževanje v študentski vladi je odprlo projekt z naslovom **Izpitni režimi in šolnine na članicah Univerze v Ljubljani.** Prve ugotovitve teama, ki se je lotil tega oreha, ne prinašajo nič takega, česar se ne bi zavedali -- pravice, ki nam gredo po zakonu, se pogosto kršijo. Ali pa se zavedamo, kako pogosto? Ali sploh vemo, kakšne so naše pravice, na primer pri opravljanju izpitov? Ali vemo, kakšne poti so nam odprte, če se ne strinjamo z oceno? Ali vemo, kako se sprejemajo na fakultetah (višjih šolah, akademijah) odločitve, ki se tičejo tudi nas, in koliko lahko pri tem sodelujemo sami? Pometimo pred svojim pragom. *Ignorantia iuris nocet*, nepoznavanje prava škoduje, je pravna maksima, ki se sicer uporablja v drugem kontekstu, za naše potrebe pa jo lahko razumemo dobesedno: ker svojih pravic sploh ne poznamo ali pa se zanje ne znamo bariti na racionalen, učinkovit način, smo sami krivi, da se nekateri poživljajo nanje. Pasivnost, inertnost, pomanjkanje koordinacije med študenti, egoizem, so pojavi, ki so temu vzrok. Ena od nalog, ki smo si jih zadali v okviru projekta, je dati čim večjo publiciteto tem pravicam. Avtorju je vseeno, ali bo kdo prebral uvodni del članka. Zato pa vas opozarja, da pozorno preberite nadaljevanje in ga pokažite tudi drugim.

1. Kje najdete seznam pravic, ki vam gredo po predpisih (ker smo v vroči izpitni sezoni, se v tem članku omejujemo na izpitne režime)?

Preverjanje in ocenjevanje znanja urejata zakon o usmerjenem izobraževanju (UL 11-80, novela UL 25-89), zlasti v členih 95-108, in pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v usmerjenem izobraževanju (dopolnjeno in prečiščeno besedilo UL 29-85), deloma pa tudi zakon o visokem šolstvu (UL 13-75). Potrebno je poudariti, da navedeni pravni akti kljub očitkom nekonsistentnosti še vedno sodijo v pozitivni pravni red Slovenije in da nimajo nič manjše pravne moči kot katerikoli drug pravni akt na istem nivoju. To pomeni, da študentje ne smemo nasedati nobenim izgovorom o zastarelosti predpisov in podobno, temveč moramo preprečiti vsako kršitev svojih pravic z ustreznimi pravnimi sredstvi. Statuti posameznih članic Univerze morajo biti po načelu zakonitosti v skladu s temi predpisi.

2. Na kakšen način lahko visokošolska organizacija opredeli pogoje za napredovanje v višji letnik? Ne da bi se spuščali podrobno v ureditev tega vprašanja v predpisih, povzemamo alternative, ki jih le-ti ponujajo:

-- opravljeni vsi izpiti po programu za letnik -- opravljeni določeni izpiti, -- opravljen določeno število izpitov, -- kombinacija: določeno število izpitov + določene seštevke ocen (ali pa samo določen seštevek ocen). Primer: če je v programu za letnik 7 izpitov, se kot pogoj določi uspešno opravljanje vseh sedmih ali pa uspešno opravljanje šestih in seštevke ocen 42 (povprečje 7), 5 opravljenih in seštevke 42 (povprečje 8.4) etc. Študent mora za vpis v višji letnik izpolniti enega od teh pogojev.

-- določena ocena (npr. 7) za določene izpite (ta pogoj

lahko nastopa kot dodatni poleg naštetih).

Naj posebej poudarimo, da je z novelo ukinjena možnost, da fakulteta... določi, v katerem roku mora študent opraviti izpit, da bi se lahko vpisal v višji letnik (99. člen ZUI). Predpisovanje obveznih rokov je NEZAKONITO.

Možnosti so našete taksativno, se pravi, da je vsak pogoj mimo naštetih samovoljno postavljen.

3. Kakšne možnosti imate, če ne izpolnite pogojev, kakorkoli že so opredeljeni? Študent lahko v takšnem primeru seveda ponavlja letnik, a ne gre prezreti dveh omejitev: **a)** ta pravica je mogoče izkoristiti le enkrat v visokošolskem študiju in **b)** visokošolska organizacija lahko pri tem postavi določene pogoje (npr. določeno število opravljenih izpitov; to število bo seveda manjše od števila izpitov, ki so pogoj za napredovanje). Študent, ki ne izpolni pogojev za napredovanje, lahko tudi nadaljuje študij na drugi smeri izobraževanja (pri čemer mora seveda za vpis npr. na drugi fakulteti izpolniti določene pogoje). Sprememba smeri se šteje za ponavljanje. Ni treba posebej poudariti, da študent, ki ponavlja letnik, obdrži status študenta.

ZVŠ dopušča spregled neizpolnjevanja pogojev: študent lahko po odločitvi pristojnega organa fakultete... napreduje v višji letnik, če ni izpolnil vseh obveznosti, a ima za to utemeljene razloge. ZUI v 103. eksemplifikativno (primeroma, ne pa taksativno) našteva te razloge: bolezen, materinstvo, vojaške obveznosti, izjemne socialne ali družinske razmere. Študenti, ki jim ni uspelo izpolniti vseh pogojev za vpis v višji letnik, pa menijo, da imajo za to utemeljeno, resno opravičilo, naj izkoristijo svoje pravice in zahtevajo, da jim fakulteta... dovoli vpis v višji letnik.

Utemeljeni razlogi za neuspeh študenta omogočajo tudi večkratno (ne le enkratno) ponavljanje letnika v teku visokega izobraževanja. Študent, ki mu je npr. bolezen onemogočila, da bi opravil vse potrebne izpite za napredovanje, naj presodi, ali bo zahteval, da se mu omogoči napredovanje ali pa ponavljal letnik. V prvem primeru je možno, da mora po statutu fakultete... izpolnjevati vsaj nekatere pogoje (določeno število opravljenih izpitov), da bi pristojni organ ugodil zahtevi, poleg tega pa se mu lahko določi tudi rok, v katerem mora opraviti izpite.

Študent, ki je že konzumiral pravico ponavljanja letnik, pa spet ne izpolnjuje pogojev za napredovanje, ima naslednje možnosti: -nadaljevati študij ob delu ali iz dela (plačilo šolnine), -opravljati izpite kot občan - samoizobraževalec (več o tem v nadaljevanju), - novelirani 102.člen ZUI določa, da ima študent, ki je že izkoristil pravico ponavljanja letnik, pravico obiskovati predavanja in opravljati izpite v rokih in pod pogoji, ki jih postavi fakulteta... V zvezi s to pravico, ki se v praksi izkorišča kot pozviranje, naj se zainteresirani študent seznanji s temi roki in pogoji v statutu svoje fakultete...

4. Študenti imamo pravico ponavljanja izpit trikrat v študijskem letu. To pomeni:

-- da mora fakulteta... razpisati vsaj tri roke za isti izpit v enem šolskem letu in -- da sme fakulteta zaračunavati prispevek šole za četrto opravljanje izpita v šolskem letu (99.a člen ZUI v zvezi s 38. členom).

Pravilnik pa določa, da so roki za predmetne izpite v visokem izobraževanju vsaj enkrat mesečno.

Občanom-samoizobraževalcem lahko fakulteta... določi plačilo prispevka za opravljanje izpitov, vendar NE za PRVO opravljanje (tako eksplicitno 38. člen ZUI). Kdor torej (zlasti po neuspehu v določenem letniku) nadaljuje z opravljanjem izpitov v statusu občana, lahko zahteva, da prvi izpit iz vsakega predmeta opravi BREZPLAČNO. Ne glede na drugačne interpretacije nekaterih fakultet je naša interpretacija pravno najbolj dosledna in jo bo treba proti fakultetam, ki bodo ravnale drugače, uveljaviti. 31. člen pravilnika eksplicitno določa, da lahko tisti, komur je prenehal status študenta, opravlja izpite kot občan, ki si znanje pridobiva s samoizobraževanjem.

5. Preverjanje in ocenjevanje znanja je javno (96.člen ZUI). To pomeni, da lahko izpitu prisostvuje kdorkoli. A contrario lahko sklepamo, da javnost ne more biti izključena. Dosledna razlaga načela javnosti žal pomeni tudi to, da študent ne more preprečiti, da izpitu prisostvuje oseba, katere prisotnost ga moti.

6. Znanje mora preveriti in oceniti komisija - če gre za sprejemni ali diplomski izpit, -- če študent isti izpit opravlja tretjič in -- če študent isti izpit opravlja drugič, pa komisijsko preverjanje in ocenjevanje zahteva (lahko pa ga zahteva tudi izpraševalec), -- če ne gre za enega od naštetih primerov, pa statut fakultete... za določene izpite določa obvezno komisijo. Če se izpit v tretjem poskusu ne opravlja pred komisijo, je kršen zakon!

7. Pomembna je določba pravilnika, da se pri ponovnem opravljanju istega izpita znanje ne more preverjati samo pisno. To pa pomeni, da lahko študent, ki mu pri drugem opravljanju istega izpita ni bilo zagotovljeno ustno preverjanje znanja, zahteva, da se to opravljanje zaradi neizpolnjevanja procesnih predpostavk razveljavi.

8. Lestvica ocen je študentom dobro znana, zato je na tem mestu ne povzemamo. Povdarili pa bi radi, da se po 15. členu pravilnika negativne ocene ne vpisujejo v indeks. Če fakulteta namesto negativne ocene v indeks vpiše npr. črto ali evidenco število izpita, krši pravno normo, ker ima takšen znak de facto isti pomen kot negativna ocena. Takšna praksa je uveljavljena na Pravni fakulteti, kar profesorjem prava, ki vedo, da je ravnanje in fraudem legis enako nepravno kot direktna kršitev norme, ni v čast.

9. Kakšne so pravne poti študenta, ki se z izpitno oceno ne strinja? Najprej je tu že omenjena zahteva, da se drugi izpit opravlja pred komisijo. Še prej pa ima študent pravico podati ugovor zoper oceno (ne glede na to, za katero opravljanje izpita po vrsti gre). O tem govori 97. člen ZUI in 15. člen pravilnika. Ugovor je treba predložiti dekanu v treh dneh po vpisu ocene v indeks. Ker se negativne ocene ne vpisujejo, je pri teh rok za ugovor določen drugače -- tri dni po tistem, ko mu je bila ocena sporočena.

Najkasneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje dekan komisijo, ki nemudoma preveri ustreznost ocene. Dekan torej ne odloča o ugovoru, temveč komisijo MORA imenovati, komisija pa MORA takoj preveriti, ali je izpitna ocena ustrezna. Študenti, ki menijo, da so bili preizkušeni, naj izkoristijo pravico do ugovora in do hitre revizije znanja. Pri tem je treba paziti, da se ustrezno zahtevi zakona (in pravilnika): ugovor mora biti obrazložen.

161. člen ZUI daje študentom možnost, da zahtevajo varstvo svojih pravic pri organih fakultete... Statuti naj bi podrobneje urejali postopek uveljavljanja pravic. Seveda velja to varstvo tudi za vse pravice, povezane z izpiti.

10. Izredno sposobni in marljivi študentje (dikcija ZVŠ), ki želijo izpite opraviti hitreje, kot določa VIP, imajo pravico, da se jim to omogoči. Pendant tej pravici je seveda dolžnost fakultete..., da jim to omogoči (60. člen ZVŠ, v tem smislu tudi 100. člen ZUI). Če študentu, ki izrazi takšno zahtevo, fakulteta... tega ne omogoči, ima po našem mnenju v primeru, da npr. zamudi razpis za štipendijo za študij v tujini etc., pravico do odškodninskega zahtevka za izgubljeni dohodek (lucrum cessans) zoper fakulteto...

Dragi študentje, prebrali ste koncizen prikaz vaših pravic. Naj vam v teh vročih dneh služi kot katekizem in abecednik tega, kar lahko **zahtevate** od svojih izpraševalcev in od institucij, ki vas šolajo. Zahtevajte, pogajajte se, izkoriščajte pravna sredstva, obračajte se po nasvet na službo pravne pomoči na Kersnikovi 4. Če menite, da bomo v pogajanjih manj obremenjeni eksterni nevturalci, nas obvestite preko svojega parlamentarca (ali ga poznate?) ali pa pridite sami na Kersnikovo 4, ministrstvo za izobraževanje ŠOU.

INTERVJU

KRISTJAN VERBIČ

NABRUSIMO KOSE

I LARA LAH

Niti državi, niti nobeni politični stranki ni v interesu močna študentska organizacija, ker bi to bila institucija civilne družbe, le - ta pa je korektiva celotne politične sfere. je za Tribuno dejal Kristjan Verbič, predsednik študentske vlade, ko sva se pogovarjala o zakonih, ki ju pripravljajo. Kaj in koliko bosta prinesla študentom, ali in kaj se bo spremenilo in ali bomo končno imeli vse pravice, ki nam pripadajo?

Ali pa bomo morali res prijeti kose v roke, jih nabrusiti in pokositi vse otopele strukture družbenega življenja....

Zanima me zakon, ki ga pripravljate, ...

Letos je bila Študentska organizacija oz. vlada zelo konstruktivna, pa tudi stalno budna in dejavna pri oblikovanju in sprejemanju **Zakona o visokem šolstvu**, ki bo nadomestil Zakon o usmerjenem izobraževanju in seveda za nadaljnjih, recimo 20, let, uredil to področje. Ta sistemski zakon je zelo pomemben za samo delo in življenje študentov, v sklopu izobraževalnega procesa na ravni univerze, oziroma, kot je termin v tem zakonu, visokošolskega zavoda. Konkretni predlog je v zvezi s pravicami, ki jih imajo študentje pri (so)odločanju o delu visokošolskih zavodov. Glede študentske organiziranosti na ravni visokošolskega zavoda smo predlagali, da ureditev, ki je bila predvidena brez udeležbe študentske organizacije, kar bi zmanjšalo pristojnost ali/in vpliv študentov na visokoškolskem zavodu, zamenja študentski svet, kot organ univerze, oziroma visokošolskega zavoda, ki naj ima ob možnosti soodločanja in vlaganja pobud, tudi možnost suspenzivnega veta za zadeve, ki se tičejo študentov. Predlagamo tudi svojega predstavnika v upravnem odboru visokošolskega zavoda. Osnutek, ki je bil v prvi fazi na državnem zboru sprejet, tudi z načelno podporo našim predlogom in pobudam, pride v naslednjem tednu na plano kot predlog zakona predloga. Vsebinska tega predloga je za zdaj bolj skrita zadeva, tako da bomo videli, kaj bo prišlo v drugo fazo, kajti ta bo tista, ki naj bi bila potrditev tega zakona, tako da bo tretja faza samo še formalnost. Prizadevamo si, da bi bil študentski svet tisti organ, ki bi bil kompatibilen s samo študentsko organizacijo. V vsakem visokoškolskem zavodu naj bo študentski svet, ki bo sestavni del študentskega parlamenta, sicer pa povsem samostojen, kar se tiče posameznega visokošolskega zavoda. Predlagali smo še celo vrsto konkretnih sprememb in dopolnitev, ki se nanašajo na možnost ponavljanja letnika, odprtost, prehodnost, kompatibilnost študijev - možnost izbire profesorjev in predmetov, ki so potrebni za naziv, ki ga študent želi,...

Obstaja nevarnost, da bi prišlo do nesporazumov, ko bi vlekli ločnico med "študentskimi" in "neštudentskimi" zadevami?

Že v zakonski osnovi moramo postaviti temelje, izhodišča, kajti le v tem primeru bodo vsi visokoškolski zavodi zavezani, da bodo upoštevali te osnovne smernice po

katerih naj imajo študenti možnost soodločanja. Z aktom o ustanovitvi oziroma reorganizaciji univerze ali s samim statutom visokošolskega zavoda pa se določi sam način in seveda ločnico, po kateri sprešuješ, s tem se bomo ukvarjali kasneje.

Ali se bode s tem uravnale tudi nepravilnosti po določenih fakultetah, na primer na mariborski Ekonomsko - poslovni fakulteti, ko so razpisali mesta za fiktiven program, pa na Fakulteti za farmacijo, kjer so druge letnike razveselili z zakasnelim darilom v obliki poostrenih kriterijev, na Fakulteti za družbene vede prav tako drugim letnikom ni jasno nič, saj se zahtevani izpiti menjujejo iz tedna v teden...

Kdo je krivec ne bi govoril, čeprav se jih da pokazati s prstom, vendar bi to imelo, glede na to, da gre za spolitizirano zadevo, negativne posledice. Zakonska podlaga je povsem jasna, naša služba pravne pomoči, ki je na voljo študentom v okviru Študentskega servisa kot stalni projekt študentske vlade, ima polne roke dela. Posamezna fakultetna struktura lahko počne, kar se ji zahoče. Sprožanje teh stvari pa ima negativne konsekvence - razne tožbe po sodnijah, protesti študentov na fakultetah,.... to pripelje do maščevanja samih profesorjev. Potrebna je avtonomija Univerze, ne pa vsake fakultete znotraj nje. To pa so spori, v katere se mi direktno nismo spuščali, ker so to spori med fakultetami, Ministrstvom za šolstvo in Univerzo. Vključujemo se v spore, kjer zastopamo naše interese. Dogovor z ministrstvom je bil, da bomo dobili svoj zakon, ki smo ga spisali sami, ker so bili ostali poskusi, da bi to naredil nekdo drug, bolj smešni kot kaj drugega. V ministrstvu prihaja do nasprotovanj, saj morate vedeti, da bi s tem zakonom LDS izgubila določen vpliv, predvsem med mlado populacijo na regionalno - občinskem nivoju. Niti državi, niti nobeni politični stranki ni v interesu močna študentska organizacija, ker bi to bila institucija civilne družbe, le - ta pa je razbita zaradi zakonodaje, ki ne omogoča nikakršnega drugega združevanja razen v društva, društvo pa je za študentsko organizacijo neustrezna oblika. **Ce hoče biti naša družba zdrava, dobra, potem potrebuje institucijo civilne družbe in zato hočemo doseči, da bi dobili pravno podlago za obstoj ŠOU oziroma skupnosti študentov.** UK ZSMS, katere naslednik smo, je prav tisto jedro, ki je pripeljalo do demokratičnih sprememb v Sloveniji in Jugoslaviji. **Smešno je, da prav tisti ljudje, ki so takrat zagovarjali civilno družbo, demokratizacijo i.t.d, danes visoko kotirajo v politiki in so jasno največji nasprotniki močne študentske organizacije.**

Kakšno je vaše sodelovanje z mariborsko Študentsko organizacijo?

Naše sodelovanje je več kot solidno in smo v stalnih kontaktih. Zbliževanje z njimi je potrebno zaradi prihodnje ureditve študentske organiziranosti in zakona o

skupnosti študentov, ki smo ga tako koncepirali. Ministrstvu za šolstvo in šport in vladi Republike Slovenije bomo skupaj predložili naš zakon, če pa tu naletimo na neodobranje, bomo prisiljeni poskušati speljati zadevo skozi državni zbor. To so zahtevne aktivnosti in naloge, ki se morda zdijo celo utopične. Mislim pa, da obstaja realna možnost, da to zadevo speljemo, saj je v nasprotnem primeru študentska organizacija obsojena na klavrn konec. Ljubljanski študentski parlament je ta zakon že potrdil, mariborski pa ga bo v tem tednu. V bodoče se zavzemam za eno študentsko organizacijo na državnem nivoju, z občinskimi, univerzitetnimi in fakultetnimi podružnicami, kar bi pomenilo razcvet mladinske in študentske ustvarjalnosti in aktivnosti.

Prvi, ki sem ga sovražil

Samo Resnik

Povedali so mi, da je bil najprej simpatičen žurer in da ga je zelo prizadelo, ke ga niso sprejeli na glasbeno akademijo - morda tudi zato, ker ni imel pravih zvez. Verjetno se je v vojski vpisal v partijo, in potem doma na ekonomijo, in nekako se je

zgodilo, da je kasneje postal urednik, in tako sva se spoznala. Potem se je odločil, da bo naredil kariero - mislim, da ga je pred tem ženska pustila in še kaj drugega je bilo morda v igri, morda tudi starši,

in ker je ob pravem času in na pravem mestu za prave ljudi uporabljal nož - rad je poudarjal pomen "občutka za

čas in prostor", ga je tudi neslo gor, dokler se ni veter obrnil, in potem so mu našli dobro službo.

Pa je plačeval - večkrat je, v tistih mesecih, ko se je privajal,

prišel pijan k meni na uredništvo, kjer sem ga nasledil, me objemal in mi pravil, kako me mora jebat, ker bi me drugače drugi bolj.

Sedaj je družinski oče.

WE'RE BACK!!!

Dežurna ekipa Gimpel Ecka je spet v polni postavi, MC Ashtray sicer spet jamra, tako kot ponavadi, ampak glavno, da gre. Kar malo nostalgčno, kajne?

Po izjemno kratki in topli ledeni dobi prihaja otoplitev, dinozavri se vračajo, z njimi vred pa še mi. Ampak tokrat ne bo šlo brez vaše pomoči. Prej smo ves čas delali tako, na pamet, bluzili brez veze, zdaj boste pa vi pisali Tribuni, kaj nočete oz. hočete videt v Gimpel Ecku. Če vas kaj teži, če vam kdo teži, če vam kdo NE teži, pišite nam in bomo imeli krasen žur. Konec koncev, tale rubrika je spešl namenjena odštekanciji, odštekajte se malo, vzemite si par minut samo zase in uživajte. Ta čas, ko nam pišete pisma, pa udarimo en retro, kaj smo ga in kaj ga nismo biksali od takrat, ko smo se zadnjič videli.

Vneti naš MC Ashtray še vedno ni diplomiral, Mucy tudi ne, Lucky Luke se je upenzionisiral, češ, da smo prenorji zanj. Tako sva ostala samo dva, pričakujeva pa naraščaj, poskusila bova upecat še eno kolegico. Saj je že treba, Mucy rata tako mora, tako, po parih Gimplih, total požizi in potem je dober samo še za v formalin. Also, naš šef Gorazd je užgal eno tako lušno terapijo in MC Pepelko mikastil, dokler ni obljubil boljših slikic, Mucy se je vdal še pred bojem, v glavnem, zdaj čakamo, da se vrne iz Sarajeva s psihoterapije. Tam imajo ene zelo spešl dohtarje z UKC Pale, Mucyju so šli še celo toliko na roko, da si je smel pustiti brado in čupo. No, zdaj čakamo, da nam ga umprofuratorji skipajo s padalom ven, ko bodo preletavali Slovenijo.

Jooj, koma strica Tomā. Mislim, kakšna je danes Ljubljana. Danes sem visel skozi okno ven in se drl POSILSTVO pa nihče še pogledal ni. Saj pravim, folk je usekan. No, ja. Težko je danes biti neusekan, samo poglej, kakšno vlado smo si izvolili, mislim, sami zvesti feni Gimpel Eck! Pridejo frajerji predsedniki iz enih čudnih nemogočih držav (Romunija pa BIH) in veni vidi odi h Tuđmanu v Zagreb, tam imajo vsaj kaj za jest, ne pa da od Peterleta dobijo študentbone za

v Lipo al pa Lovca, kjer jih kelnerji... No, ja. Baje da je A.I. izjavil, da še v Sarajevu ceneje za žret dobijo. Oni drugi, Iljesko, no, ta je pa kontro dal, je rekel, da bo uknil humanitarno pomoč Sloveniji, ker da zabejavamo folk s hrano. Minister Gaber pa nič. Ampak ta tipo, Slavc, ta je pa kample. Saj ga poznate, od ta starga Gabrovga sin. Ja, ta, ja. No, a ni faca, no? Namreč, nobena še ni rekla, da ga bo splavila, noben bodoči (ne)maturant še ni njemu na čast zašpilal The Wall Part II... Ampak Mucy ne bi bil Mucy, če ne bi moral pri njem v srednji šoli delat popravca iz samoupravljanja s temelji masakra. Marksizma. Res, majke mi, prašte Mačka, vam bo on povedal.

Kaj se je še meanwhile zgodilo? Hm. MC

Ashtray je padel v težko depresijo, nekam zmatran se zdi... Recimo, da težko prenaša breme našega javnanovo reformiranega šolstva. Nekaj mu ne štima. Že dolgo časa ga niso policaji pretepli, pa noben ga ne sili, da bi se ostrigel (saj ne, da bi imel kaj preveč las, mislim...), ja, policaji sploh ne tetovirajo več. Mislim, da se temu zdaj pravi demokracija. Aja, a niste vedeli, da policaji obvladajo tattoo? Vsaj pred parimi leti so ga, no.

No, prav, vam povem resnično, kruto, ampak resnično zgodbo enega mojega kolega. Ne povedat nikomur, to ni za javnost. V glavnem. Žurka, v nekem točno določenem parku, 100 metrov stran od policije. Nedolžen žur, boca črnega, štirje, tako, brez hrupa, lepo so se valjali po klopcah. Prideta dva kapsa. Odvlečeta te štiri tipe na policijo in samo tega mojega kolega so obdržali. In vpraša eden, kaj je tvoj foter? Reče tipo, šef policije (res je bil). Aha. Kao, hahaha, moj foter je pa Stane Dolanc. Ga vprašajo, če je kaj tetoviran, reče ne. DUUUM s škornjem po jajcih. In so ga sesuli. Potem, po parih urah mučenja, so mu dovolili, da je telefoniral. Klical je drito fotra v drugo policijsko postajo, valjda, foter je prišibal, naredil megarastur in mulca poslal h dohtarju. Dohtar vpraša, če je so ga kaj tetovirali. Kaj? Tetovirali? In potem je Doc razložil, kako policaji tetovirajo. V glavnem, tipu je potegnil gate dol in imel je čist plava muda. No, to je policijska tetovaža. Če te bodo SLUČAJNO vprašali, če si kje tetoviran, reci, da si, valjda te ne bojo še enkrat. Ja, neee, to se ne dela, zdaj je demokracijaaa. Mogoče tega res ne delajo več, ampak ziher je ziher. Nabavte si hokejske ščitnike. Saj pravim, blagor ženskam, jim vsaj za to ni treba skrbeti.

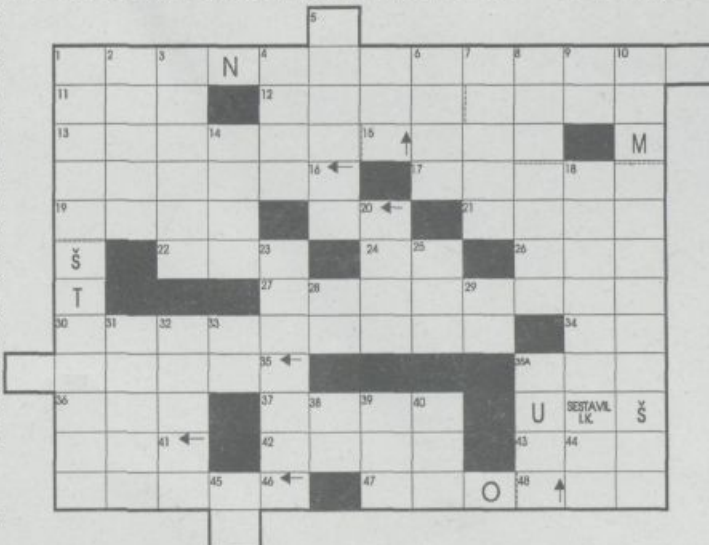
NEWS FLASH: ravnokar je na nebu nekaj zagrmelo in z njega je v poltonskem kontejnerju skozi strop na K4 v Tribuno priletel vrli naš Mucy in takoj dal naslednjo izjavo (sedeč na kupu paketov): Šta je, eja bolan bre ba.

Vas podavlja dažurni Gimpelgnjavator

Pipitska

NAPREJ: 1. V prejšnjem življenju si bil konj, zdaj si Franc, v naslednjem življenju pa boš kavka. Tak način preobrazbe v nekaterih vzdolžnih filozofijah in verah imenujejo..... Tako ponovno utelešenje se je zgodilo tudi Tribuni. 11. Avto moto društvo, 12. Radovan K. je zelo ponosen človek in ko mu je pred sedemnajstimi leti (takrat je bil še v formi) njegov organ stal celih 49,5 ur, mu je njegovo ljudstvo, ki ga še danes občuduje, dalo nadimek. Napišite ga, 13. Sto na uro ga je žuriral, saj se je slika starala namesto njega, poznal pa ga je celo Oscar Wilde, 17. Vsi, ki ste brali Zagorja, Bleka, Komandanta Marka boste vedeli, kako se z drugo besedo reče provaliji (v slovenščini kratica za Avto Moto Bistrca), 19. Če v puščavi slučajno postaneš žejen, začneš sanjati tiste male zelene gozdčike, 21. Angleški plemiški naslov, 22. Ivica Kalodjera - Pevč, 24. Unuk Titov, 26. Če igralci Derek dodaš še en O, 27. Zadeva, ki jo težko najdeš pri večjem delu slovenskih politikov, je pa zato močno razširjena med študenti, 30. Kninski Srbi so vsi v zadnji vojni zadali tri glavne naloge, ena od teh je lov na ustaše ali..., 34. Egon March, 35. A. Center za ahumanizacijo, 36. Ime enega od sinov slovenske variante komunizma, 37. Turški predsednik, ki ni dočkal intervjuje v Bosni (pozabi na umlavi), 42. Bolje..., nego Trefalt Mito, 43. Kralj po francosko, 47. Slovenski igralec, ki vedno igra delavca s petimi otroki, ki ga je zajebal sistem;

NAVZDOL: 1. Poslušata ga Pipi in

Melkjad, veliki in mali pujs, sicer pa ga dobite v osmem bloku v Rožni dolini ali pa na 89,3MHz, 2. Ljubljčan je rekel Primorcu: E, Karlo!, Primorc pa mu je odvrnil: .....! in nastala je veriga rdečih marketov, 3. Vsak slovenski kraj ima vsaj enega, sicer sinonim za lastnika slaščičarne, 4. Vrana se oglasa ..., no dodajte še O, 5. En tip, ki je jedlav, je na svojstven način poklical sestro Anko, 6. Ibsenova drama, 7. Pedro Almodovar:..., mamame, tetame..., 8. Ministru Siršetju je šlo na jok. Naslonil se je na ramo ministra ekozinca, ta pa je dejal: ..., 9. Ivano Debili, 10. Milojko Petrovič - Jim je američanom dokazal, da je pravi virtuoz na igralnem avtomatu (Slot Machine) in ko se je vrnil v rodni Leskovec, so ga vsi klicali:..., 14. Mali bicek, sin od male kravice, 18. Pripadnik indijanskega naroda, kjer so že pred sto leti poznali Punk, Exploited so torej karpija, 20. Mož od butelke, 23. Na Škotskem je pokrajina z imenom Pi, pripovedovalcem te pokrajine pa rečemo:..., 25. Krajša oblika imena vojaškega stratega Geršaka, ki je abaniran na TV Slovenija, 28. Nikola Ofukani, 29. Inicialke za albanskega kralja Leko V, 31. Najdete ga v Zvezda parku, nasproti Babilona, 32. Najbolj pametno bitje v čebelnjaku, ki ne jebe čebelarjev in Medexa (jih je več), 33. Armando Ofukani (brat od Nikole), 38. Zdenko Iskra, 39. Očka, 40. Lovska dejavnost, 45. Izjava, ki je ključna točka poročnega obreda pred matižarjem.

NAZAJ: 16. Čarovnik, mag, iluzionist, ki dela po vzoru Houdinje. Ime me je ..., ker ima dve dlaki na levem kraju. 20. Bosanci ponavadi rečejo: De' s..., bolan!, 35. Španski šport, kjer ponavadi najebe bik, 41. ....v peti, v grmu, pri vrtnici, 46. Reševalec idiotske križanke;

NAVZGOR: 15. Kratica za nekdanjo Vzhodno Nemčijo (Angleško), 48. Ko študent pride na faks je ... Izžrebanci dobijo nekaj lepih knjig in naročnino na najboljši slovenski študentski časopis.

ZDRAVSTVO POPUSTI

NA RAZPOLAGO SO NA
INFORMACIJSKIH TOČKAH ŠOU

ZDRAVSTVENO VARSTVO STUDENTOV

Na začetku letošnjega leta se je začel izvajati nov Zakon o zdravstvenem zavarovanju, ki je prinesel precej novosti tudi za zdravstveno varstvo študentov. Ker še vedno prihaja do zapletov in nejasnosti, želimo študentom pojasniti nekatera dejstva:

1. VSAK redni študent, državljan Republike Slovenije (enako seveda velja tudi za študentke), je zdravstveno zavarovan in mu ni treba plačevati zdravstvenih storitev. Imeti mora le potrjeno zdravstveno izkaznico in sicer:

- s strani organizacije, kjer so zaposleni starši, oziroma s strani ustreznega občinskega organa, če so starši brezposelni ali je študent družinski upokojenec in
- vpisan status študenta - v zdravstveno knjižico ga vpiše fakulteta.

2. Študent si samostojno izbira osebne zdravnika, ki skrbi za njegovo redno zdravljenje. Vendar študentom priporočamo, da si osebne zdravnika izberejo tam, kjer ga bodo največ potrebovali oz. tam, kjer bodo preživeli večino časa. V Ljubljani je nedvomno najbolj praktično, da si izberemo osebne zdravnika v Zdravstvenem domu za študente.

3. Osebnega zdravnika imamo lahko le enega. Zamenjamo ga lahko praviloma le po preteku enega leta ali v primeru, da se za več časa (nekaj mesecev) preselimo oz. trajno odselimo. Zamenjava osebnega zdravnika pred pretekom enega leta je upravičena, ko npr. odidemo v tujino, prenehamo s študijem ali ga nadaljujemo drugje in podobno. Vendar nikakor ni praktično, da bi osebnega zdravnika menjali le za en mesec med počitnicami.

4. Ne glede kje smo si izbrali osebne zdravnika, se v nujnih primerih (visoka vročina, bolečine, poškodba in drugo) lahko obrnemo na najbližjega zdravnika oz. zdravstveni zavod, če naš osebni zdravnik ni dosegljiv. Tam nas morajo sprejeti in oskrbeti, hkrati pa je smiselno, da o poteku zdravljenja obvestijo našega osebnega zdravnika (v zaprti ovojnici!).

5. V primeru kakršnih koli težav pri uveljavljanju zdravstvenega zavarovanja, prosimo študente, da se obrnejo na resor za socialo in zdravstvo pri študentski vladi ŠOU v Ljubljani, Kersnikova

4, tel. (061) 318-457. Hkrati pa se lahko obrnete tudi na območne enote in izpostave Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v svojem kraju.

6. Seveda pa kljub vsemu še vedno velja, da za svoje zdravje najbolje in najlažje poskrbimo sami. Z zdravim načinom življenja, zdravo prehrano, redno rekreacijo, ...

Veliko zdravja

CANKARJEV DOM

Podrobnejši seznam prireditev za katere lahko študent uveljavlja popust (30-60%) lahko dobite na informacijskih točkah ŠOU.

MGL

60% popust za vse prireditve razen KLINIKE TIVOLI d.o.o. Cenejše karte za KLINIKO TIVOLI d.o.o. lahko dobite na blagajni MGL.

DRAMA SNG

50% popust za vse prireditve razen PLAY IT AGAIN, SAM.

OPERA IN BALET SNG

50% popust za vse prireditve.

FESTIVAL Ljubljana

50% popust za vse prireditve v času 41. Mednarodnega poletnega festivala v Ljubljani in Bohinju, ki bo potekal od 17.7. do 31.8.

Najbolj zanimive prireditve:

- nastop Simfoničnega orkestra RTL Luksemburg, dirigent Leopold Hager, na otvoritvi 17. julija,
- musical Sneguljčica v produkciji Festivala, glasba Bojan Adamič, 19. julij,
- Litvanski komorni orkester in Državni zbor iz Kaunasa, dirigent Sir Jehudi Menuhin, 26. julij,
- skupina Bill Young and Dancers, sodobni ples,
- New Swing Quartet z Alenko Godec.

Program in podrobnejše informacije lahko dobite na info točkah ŠOU ali na blagajni Festivala Ljubljana.

ŠPORTNE UGODNOSTI

- Nakup sezonskih teniških kart za igrišča v Rožni dolini po ceni 6.500,00 SIT, možnost nakupa prostih ur po ceni 300,00 SIT.

- ŠOU letni tabor: v bližini Bohinjskega jezera (10.7 - 17.7.93), spanje v šotorih, prehrana mogoča z boni. Na voljo bodo kajaki, surfi, kolesarjenje, rafting, odbojka, planinski pohodi in obilo zabave. Cena bo zelo ugodna, število mest pa omejeno.

- Tečaji johanja:

Brdo pri Kranju - vsak ponedeljek ob 19. uri 5.400,00 SIT
Jahalni klub Ig: dopoldan ob 10.00 uri; popoldan ob 16. uri.
Informacije o terminih na Info točkah. Cena: 8.400,00 SIT

Jahalni klub Cerle, Cesta na Brdo 109 (bus št. 14), Ljubljana - individualen pristop cena: 6.750,00 SIT

- Tečaji jadralskega padalstva potekajo od 1.6.do 29.08.1993 cena: 12.600,00 SIT

- Tečajji tenisa v Rožni dolini - začetni, nadaljevalni 24.5. - 1.10.1993; cena: 1.500,00 SIT

- Ribno pri Bledu 21.6. - 26.6.1993; tečaj kajakaštva, tenisa, planinstva in taborništa

POPUSTI S PREDLOŽITVIJO INDEKSA

10% popust Hompas Holidays vse destinacije ali objekti v katalogu počitnice Slovenija - Hrvaška. Poslovalnice: Miklošičeva 11, Slovenska 36, Ljubljana.

10% popust Marketing MIX za nakup športnih rekvizitov 20% popust pri servisiranju športne opreme. Trgovina in servis: Parmova 41, Ljubljana.

10% popust Duem (Verje 16, Medvode) za nakup oblačil za vodne športe in potapljaško opremo.

15% popust za nakup računalniške opreme Sting. Prodajalna: Proletarska 1, Ljubljana.

15% popust Soča Rafting (spust po Soči) na njihove programe. Naslov: Soča rafting, Hotel ALP Bovec, tel.: 065/86-040.

20% popust ROG pri nakupu vsaj enega dvokolesa. Prodajalna: Rozmanova ulica, Ljubljana in Trg svobode, Maribor.

30% popust za fitness Florida sport. Studio: Vir pri Domžalah in Brdo pri Kranju.

30% popust za programe Squash landa, BIT (Javna skladišča), Šmartinska, Ljubljana.

30% popust teniška igrišča Svoboda za sezonske karte.

33% popust za fitness 5 Stars. Studio Tugomerjeva 56 A, Ljubljana.

40% popust Tenis v dvorani - igranje, BIT (Javna skladišča), Šmartinska, Ljubljana.

20% popusta pri avtošoli ROAL. Za uro vožnje je potrebno odšteti 800 SIT, tečaj CPP pa je brezplačen! tel.: 317-251, 172-207, 313-310, uradne ure: pon., tor., sre. od 13.00 do 16.00.

INFORMACIJSKE TOČKE ŠOU

1. Študentski domovi, Rožna dolina, C. 27. aprila 31, Ljubljana, blok 4; tel.: (061) 223 811 int. 57; uradne ure: vsak dan razen srede od 8.00 do 13.00, ob sredah pa od 16.00 do 18.00.

2. Študentski domovi Bežigrad, Kardeljeva pl. 13, Lj., Blok A; tel.: (061) 185 171; uradne ure: vsak dan razen srede od 10.00 do 12.00, ob sredah pa od 16.00 do 18.00.

3. Študentski domovi Gerbičeva, Cesta v Mestni log 70, Lj., blok 3; tel.: (061) 150 023; uradne ure: pon., tor., čet. od 12.00 do 14.00.

4. ŠOU, Kersnikova 4, Lj., v vratarnici; tel.: (061) 319 498 int. 232, 113 282 int. 232; uradne ure: vsak delovnik od 10.00 do 14.00.

POZOR!

V juliju in avgustu bodo info točke na Gerbičevi in za Bežigradom zaprte. Prav tako naj bi se spremenil urnik info točk v Rožni dolini in na Kersnikovi 4.

Spremembe urnika bodo pravočasno obešene na info točkah ŠOU.

70 **MUNDOVIH
ŠTIPENDIJ
ZA ŠTUDIJSKO
LETO 93/94**

Štipendijo lahko dobijo študenti, ki s svojimi izrazito nadpovprečnimi učnimi rezultati in uspešnim vključevanjem v študijske, strokovne in raziskovalne dejavnosti dokazujejo visoke intelektualne sposobnosti in študijske rezultate.

Štipendije so namenjene potrebam slovenskih univerz, znanosti in kulture. Štipendije lahko dobijo študenti od vključno tretjega (3) letnika dalje, ki imajo vsaj prav dobro (8) povprečno oceno opravljenih izpitov v preteklem študijskem letu.

Za študijsko leto 1993/94 Skupščina sklada razpisuje 3 (tri) oblike štipendij:

- celoletne štipendije
- enkratne štipendije za študij na drugih ustanovah (72.000,00 SIT)
- štipendije za obisk mednarodnih znanstvenih srečanj ali ustanov v Evropi (do 72.000,00 SIT)

CELOLETNA ŠTIPENDIJA

1. Kandidati naj predložijo:
- vlogo za pridobitev štipendije
- potrdilo o dohodkih staršev v bruto znesku v letu 1992

- potrdilo o premoženjskem stanju
- potrdilo o družinski skupnosti
- življenjepis
- potrdilo o opravljenih izpitih z ocenami iz preteklega šolskega leta

- potrdilo o vpisu za šolsko leto 1993/94
- bibliografija objavljenih del ali potrdilo o sodelovanju pri raziskavah z mnenjem vodje raziskave

- frankirano ovojnico s točnim naslovom
- priporočilo vsaj enega pomembnega strokovnjaka s področja študija in raziskovanja: Priporočilo naj vsebuje tele prvine:

1. Koliko časa in v kakšnem svojstvu pisec priporočila pozna kandidata - kandidatko.

2. Kakšna je za razpis pomembna vsebina kandidatovega, kandidatkinega dela: seminarskih, diplomskih in podobnih del. Kandidatovi posebni in splošni interesi, v kaj se pogloblja onkraj obsega študijskih snovi.

3. Ocena kandidatove dejavnosti pri aktivnih oblikah (seminarji, vaje...)

4. Opis in ocena kandidatovih akademskih sposobnosti, ki niso neposredno razvidne iz ocen (prizadevnost, izvirnost, neortodoksnost pri postavljanju vprašanj in hipotez, sposobnost, da si pridobiva dodatna znanja ipd.).

5. Opis kandidatovih osebnostnih lastnosti, ki so pomembne za kakovost njegovega akademskega in-ali raziskovalnega dela.

6. Pri prošnjah za udeležbo na mednarodnih znanstvenih srečanjih ali za obisk raziskovalnih (akademskih) ustanov:

a). zakaj je konferenca (ustanova) pomembna, kaj lahko kandidat z udeležbo-obiskom pridobi;

RAZPIS ŠTIPENDIJ

b). zakaj je prav kandidat posebej primeren, da se srečanja udeleži, da obišče ustanovo.

ENKRATNE ŠTIPENDIJE

Kandidati za študijsko ipopolnjevanje na evropskih univerzah in izobraževalnih in raziskovalnih ustanovah
**ŠTUDIJSKI OBISK
MEDNARODNIH
ZNANSTVENIH
SREČANJ**

Kandidati naj predložijo:

- vlogo za pridobitev štipendije s kratkim življenjepisom in bibliografijo,
- potrdilo o opravljenih izpitih z ocenami od tretjega letnika dalje (naj-

manj 8),

- potrdilo o vpisu na visokošolsko ustanovo v Sloveniji za študijsko leto 1993/94, ali dokazilo o siceršnji povezavi (vpis doktorata) z visokošolsko ustanovo v Sloveniji,

- priporočilo vsaj enega pomembnega strokovnjaka s področja študija in raziskovanja in mnenje o pomenu znanstvenega srečanja ali obiska za kandidatov študij,

- program srečanja ali obiska - s povabilom ustanove (če ga imajo),

- potrdilo o morebitnih dodatnih virih financiranja,

- osebna izjava, da kandidat ni v delovnem razmerju,

- frankirano ovojnico s točnim naslovom;

Prošnje s prilogami naj kandidati oddajo najkasneje do 20. sept. 1993 na naslov: Univerza v Ljubljani, Sklad dr. Franca Munde, Kongresni trg 12, 61001 Ljubljana, p.p.362 ali Univerza v Mariboru, Služba za študentske zadeve, Kerkova 2, 62000 Maribor (samo študenti Univerze v Mariboru).

O rezultatih razpisa bodo kandidati obveščeni do 20. oktobra 1993.

Ob zaključku razpisa se bo Skupščina sklada odločila o možnosti ponovnega razpisa enkratnih štipendij in štipendij za obisk mednarodnih znanstvenih srečanj za leto 1994 (konec semestra).

SPREJEM ŠTUDENTOV V DOMOVE ZA ŠTUDENTE V LJUBLJANI ZA ŠTUDIJSKO LETO 1993-94

Prošnjo za sprejem v domove vložijo študentski komisiji za sprejem študentov v domove, Univerze v Ljubljani, Kongresni trg 12, 61000 Ljubljana, p.p. 362, po pošti. Študenti, ki še ne stanujejo v domovih v Ljubljani, morajo prošnjo vložiti do 15. 7. 1993. Študenti, ki že stanujejo v domovih v Ljubljani, morajo predložiti do 30. 9. 1993: prošnjo s potrdilom o vpisu za študijsko leto 1993-94 z navedbo, v katerem domu študenti bivajo.

d e l o

Delovne ponudbe za študente:

1. HIT CASINO KRANJSKA GORA :

V poletnem času potrebujejo valejke (strežba in delo z gosti). Zaželeno je znanje italijanskega in nemškega jezika. Dela se ponoči. Minimalna pogodba za en mesec (zaželeno dva meseca). Več info dobite na številki 064/ 881 322 (od 08.00 do 15.00) od ponedeljka do srede. Prijave sprejemajo do 15.06. 1993.

2. ODBOJKARSKO DRUŠTVO KRIM:

Išče prodajalce srečk za loterijo. Zasluzek je več kot dober. Žrebanje bo jeseni 3. 10. 1993. Prodaja poteka od 1. 6. 1993 do 25. 9. 1993. Prodajate lahko NON STOP ali ko vas zagrabí prodajna mrzlica. Več info dobite na sestanku 3. 6. ob 14. uri v prostorih Študentskega servisa na Borštnikovem trgu 2.

3. AM TRADE:

Podjetje ponuja mesto prodajalca sladoleda čez poletje. Plača je 10% od prometa. Kontaktna oseba je g. Bernik na Tivolski 30.

4. AGEBT d.o.o:

Vabi k sodelovanju vse, ki nimajo redne zaposlitve in želijo opravljati samostojno delo. Zahtevajo le urejen videz in sposobnost dobrega komuniciranja. V zameno nudijo dober zaslužek pri prodaji telefonskega imenika Slovenije na

disketah. Vsi zainteresirani naj se javijo na tel.: 064/715 250, 715 269.

ISKRA RAČUNALNIKI:

Za daljše obdobje ponujajo delo na računalniku. Potrebno je znanje računalniških jezikov. Kandidati se morajo oglašiti pri ga. Gerbec. Več info dobite na študentskem servisu, Borštnikov trg 2. 6. APOLLON, promet nepremičnin:

Ponujajo administrativno delo. Zahtevajo poznavanje Word Stara. Dela se 2 do 3 mesece po 8 ur na dan, od 8. do 16. ure. Cena po dogovoru. Več info na Študentskem servisu.

DENARNA POMOČ

Trenutna višina posojila, ki ga lahko dobijo študenti, člani Študentskega servisa, je ostala na nivoju prejšnjega meseca (7.500 SIT).

POSREDOVANJE SOB:

Trenutno je na razpolago 13 stanovanjskih enot oz. sob, proste sobe pa nudijo tudi v samskih domovih Litostroj (Šiška) in Pionir (Moste, Štepanjsko naselje). Posredovanje sob deluje v prostorih Študentskega servisa. Tel.: 061- 154-062.

PRAVNA POMOČ:

Študenti pravne fakultete nudijo pravno pomoč v prostorih Študentskega servisa vsako sredo med 9. in 11. uro ali po tel.: 061- 154 062. Ob četrtkih lahko dobite pravne nasvete na Pravni

P R E H R A N A

Cenik kosil za študente

AAA-FER.....	90
E-AJDA.....	180
AGROBAR.....	65
BTF Domžale.....	220
ČRNČUE.....	175
DAIRY QUEEN.....	160
DAJ-DAM.....	100
DIJ. DOM BEŽIGRAD.....	40
DIC.....	15
DIJ. DOM NM.....	100
DIJ. DOM POLJANE.....	20
DDP-ZUNANJI.....	60
DIJ. DOM TABOR.....	25
DIJ. DOM VIČ.....	75
FIGOVEC.....	125
INTER EUROP.....	110
GOS. ČUČNIK.....	115
ICA.....	140
STROJNI FAKS.....	140
KATRCA.....	180
KORA BAR.....	170
INTERMARKET.....	120
KLASJE.....	100
LJUBLJANA.....	95
MAXI.....	135
NEBOTIČNIK.....	100
NOVI MARN.....	135
PAPINO (dostava).....	235
PARMA.....	220
PINKI-LOKVANJ.....	125
PINKI PIZZERIA.....	195
PLAVA LAGUNA.....	160
PLEČNIKOV HRAM.....	140
RESTA.....	120
SEMENIŠČE.....	25
ŠPORT BAR DIF.....	115
VIČ.....	125
POD VRBO.....	105
ŽEL. GOSP. d.d.....	50
CASABLANCA.....	90

ŠTUDENTSKI MEDITACIJSKI DNEVI 2.6. - 28.6.

Dejavnosti potekajo vsak dan od 20. do 22. ure v ŠOU Kapelici na Kersnikovi 4. Študentje imajo prost vstop, skupine niso omejene.

2.6. - HOLISTIČNA ZNANOST IN MEDITACIJA, okrogla miza, ki jo je vodila dr. Manca Košir

3.6. - RAZUM IN ZAVEST, okrogla miza, ki jo je vodila Melita Poler

4.6. - SEKSUALNA ENERGIJA IN MEDITACIJA, okrogla miza, ki jo je vodila Polona Sepe

5.6. - 28.6. - MEDITACIJE, ki jih vodi Srečko Sorli in potekajo v telovadnici na Kersnikovi. Za meditacije prinesite s seboj odejo.

- 5.6. - KUNDALINI 1
- 6.6. - KUNDALINI 2
- 7.6. - ZAZEN
- 8.6. - KUNDALINI 1
- 9.6. - KUNDALINI 2
- 10.6. - 28.6. ZAZEN

12 FAITH NO MORE

HALA TIVOLI LJUBLJANA
Sreda, 16. junij ob 20.00
predprodaja vstopnic: REC-REC,
Maximarket, Vinilmanija, VOM

The Dubliners

HALA TIVOLI LJUBLJANA
Petek, 18. junij ob 21.00
predprodaja vstopnic: INFO točke
ŠOU

KLUB K4

PROGRAM DOGODKOV V KLUBU K4

JAVNA AVDICIJA DJ -JEV
TOREK, 8.6. OB 22.00

Klub K4 ponovno preizkuša potencialne dj-je. Avdicija je odprtega značaja. Udeležijo se je lahko vsi posamezniki, ki se ob 21.45 javijo žiriji.

MUSA BANGING
SREDA, 9.6. OB 22.00
Head bangers' ball z DJ-jem Muso.

NOVI AMERIŠKI ROCK
ČETRTEK, 10.6. OB 22.00
Večer s Pixies, Soul Asylum, Nirvano, ipd.

FAITH NO MORE
SOBOTA, 12.6. OB 22.00
Žur pred koncertom v Ljubljani

GO-GO BOYS
NEDELJA, 13.6. OB 22.00
Velika atrakcija: Go-Go Boys z Dunaja. Video: Ouerelle

YAM ŽUR
TOREK, 15.6. ob 22.00
Žur z društvom Yam. Yam hrana. Meditacija. Brez pepelnikov.

FAITH: NO MORE
SREDA, 16.6. ob 22.00
Pokoncertna veselica. DJ: četrtkov Igor.

IRISH NIGHT
ČETRTEK, 17.6. ob 22.00
Ogrevanje za petkovo narišnico na Dublinsih.

SLIŠALA SEM PETJE SIREN
NEDELJA, 20.6. ob 22.00
Projekcija videa.

CHEB KHALED
TOREK, 22.6. ob 22.00
Bob Marley alžirske RAI scene teče častni krog. Džihad.

OLDIES GOLDIES
SREDA, 23.6. ob 22.00
Ekskluzivna zabava z RŠ DJ-jem Juretom Longyko. Nora petdeseta in šestdeseta leta.

YU ROCK
ČETRTEK, 24.6. ob 22.00
Četrtkov sprehod skozi najboljše hite jugo rocka.

BOYS IN THE BAND
NEDELJA, 27.6. ob 22.00
Video projekcija.

REZULTATI AVDICIJE
TOREK, 29.6. ob 22.00
Zabavata vas najboljša DJ-ja z avdicije 8.6..

MIMI ROLLS IT
SREDA, 30.6. ob 22.00
Ekskluziven DJ Mitja, nekdanji urednik oddaje hard'n'heavy, član promotorske hiše AFK, na totalni fešti.

VROČI TELEFON KLUBA K4: (061) 113 - 282

20. MEDNARODNI GRAFICNI BIENALE

Slovesna otvoritev bienala, 25. junij, Gallusova dvorana, omejeno število brezplačnih vstopnic!

PROMOCIJA TRIBUNE

7. junij, ob 20. uri
v pivnici Kratochwill

ŠTUDENTSKI PARLAMENT

12. redna seja

V sredo, 2.6., je zasedal študentski parlament, najvišje telo naše organizacije, ŠOU po imenu.

Vsak dan v študentskem parlamentu je praznik, vsaka prireditev, banket in vsaka sejinina bogastvo, a krvavo zasluženo.

Seja se je začela le s 5 minutno zamudo in trajala čez tri ure in pol, pa dnevni red še ni bil do konca izčrpan.

Po vzoru starejših parlamentov seveda dnevni red ni bil sprejet gladko. Zapletlo se je že z najpomembnejšo točko, pri kateri bi naši vrlji poslanci morali izvoliti razsodišče. Organ, ki bo skrbel za red in mir v ŠOU-u in varoval študente pred izvoljenimi, izvoljene pred poklicanimi (kajti mnogo je poklicanih...) in obratno.

Zaplet je sprožil predsednik zakonodajne komisije, ki je zahteval, da se točka umakne z dnevnega reda, ker še ni uspel zaslišati kandidatov, kot bi bil red in postava.

Poslanci so se odločili, da bodo zaslišanje opravili kar vsi skupaj na seji in izvolili častitljive sodnike.

Tudi potem, ki je moralo biti že vsem jasno, da točke za volitvami in zaslišanjem nimajo nobene možnosti, da bi bile obravnavane, ker ponoči poslanci počnejo bolj zabavne reči, se je nešlo nekaj tistih, ki še radi

preizkušajo moč.

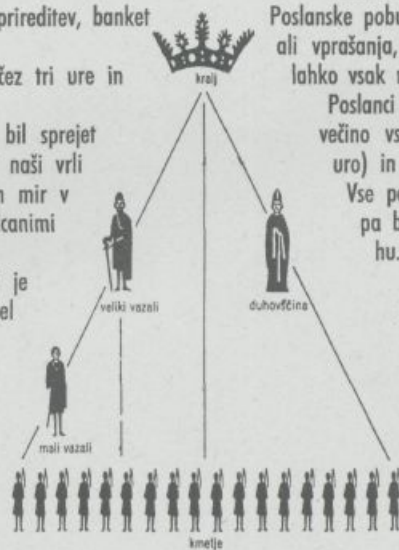
Poslanec Seljak iz arhitekture je zahteval, da se na dnevni red uvrsti točka Poslanske pobude in vprašanja. Poslanec je dejal, da sicer on nima nobene pobude ali vprašanja, ker bi ga sicer dal na sejo posebej, a se mu ideja o točki, kjer lahko vsak malo debatira, zdi na moč posrečena. Seveda je bila sprejeta.

Poslanci so nato sprejemali dopolnila k volilni zakonodaji. Uspeli so zbrati 2/3 večino vseh poslancev, kar kaže na presenetljivo resnost (ali pa na zgodnjo uro) in odredili, da bodo od sedaj naprej volitve enkrat in edinkrat na leto.

Vse poslanci, ki bi med letom prestopili v vlado, neredno hodili na seje ali pa bi jih zadela kap, pa bodo nadomestili z naslednjim po volilnem uspehu.

Takoj nato je prišla na vrsto predstavitev in zaslišanje kandidatov za razsodnike. Veljavnih kandidatur je bilo 9, trije od teh so se opravičili, tako da so na bojišču ostali 4 gladiatorji in 2 amazonki, ki so se potegovali za 4 prosta mesta. Le-ta jim zagotavljajo dvoletno lagodno službico brez bojzani zamenjave in z neomejenim številom sej.

Po predstavitvah in odgovorih so imeli vsi prisotni praktično enake možnosti, kdo bi lahko rekel, da so vse enake ničli. Toda po prvem krogu v katerem se je izločilo tri

najslabše, so nastale presenetljive razlike, ki jih lahko pripišemo kratkim krilom, čudežu ali pa evrovizijski kuhinji. **But the ŠOU must go on**, in že smo bili v drugem krogu. Tu sta torej od šestih morala odpasti dva, štirje pa bi morali zbrati najmanj 29 glasov per capita.

Glasovi so se zopet premešali kot v najboljših letih Cincinnati Kida, toda dobili smo absolutno zmogovalko. Predsednik ŠP Marko KUŠAR je objavil, da je čez mejo splezala edino Tadeja JELOVŠEK, študentka prava, v boju za kolajne pa so ostali še Katja HLEB, Andrej LASIČ in Sergej SIMONITI, ki so se pomerili v repesažu, kjer se še enkrat poskusili nabrati tiste manjkajoče glasove.

Iztekle se je pozitivno za dva, Sergej SIMONITI, ki je sicer količinsko izstopal z odgovori, pa ima še približno 14 dni časa, da pregovori še nekaj poslancev in se pusti še enkrat predlagati za zadnje izmed prostih mest. Toda lov je sedaj odprt za vse, ki zberejo 10 podpisov poslancev ali se prikupijo našemu predsedniku, čigar avtogram zaleže prav toliko.

N A G R A D N A U G A N K A

V Tribuninih ugankah se bomo ukvarjali z ljudmi, ki so padli v kruto kolesje politike in iz njega izšlo bodisi kot zmagovalci bodisi kot poraženci.

Slovenska pomlad 1993 je predvsem TIH, SIV letni čas. Politiki razrešujejo (še bolj pa nastavljajo) zanke, da bi ponižnemu, pritlehnemu Slevencu nudili kost, s katere so že zdavnaj sami pobrali vse meso. Današnja Tribunina zavozlanka poskuša odkriti skrivno navezo med kulturo, gospodarstvom in politiko. Zato pazljivo tri imena in en priimek zdajšnjih in tudi že umrlih slovenskih gledališnikov in literatov. Če boste dovolj vztrajni, bo vaše sokolje oko iz četverice manj znanih uspelo izluščiti imeni in

priimka bržčas dveh najpopularnejših Slovencev v tem trenutku. Da pa naloga ne bi bila prelahka, napišite, kako ste prišli do končne rešitve.

ANTON   LOJZE   MATE   JOŽE

Rešitev pošljite na naš naslov: Časopis Tribuna, Kersnikova 4, Ljubljana (p.p. 572). **Izžrebanci dobijo paket programske opreme, darilo Atlantisa in Microsofta.** Za tolažilno nagrado neizžrebanci dobijo letno naročnino Tribune.

ČE SE NE BOSTE VI NAROČILI NA TRIBUNO, NAS NE BO BRAL NIHČE.

(če se boste, pa se pustimo scenkat za 10%.) Ker sem sveto prepričan, da bom Tribuno tudi prebral, bojim pa se, da je zaradi njene infektivne pronicljivosti ne bi kdo uknil, se naročam na časopis. S svojim pogumnim dejanjem sem danes preprečil zlim duhovom demokracije, da bi teptali po ubogi svobodni besedi. S svojo velikodušno potezo odpiranja denarnice bom omogočil pismenim študentom, da bodo zbrali denar tudi za tisk vseh števil, na katere se bom ravnokar naročil.

moje ime: _____

moj naslov: _____

TRIBUNA je časopis, ki ga izdaja **ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE** v Ljubljani (na kratko ŠOU). * Uredništvo in sodelavci običajno delujejo na Kersnikovi 4 (Ljubljana) v drugem nadstropju v sobi 206. * Ljudstvo, ki kliče številko 061-319-496 bo dobilo zvezo s TRIBUNO, med 10 in 14 uro pa zvezo s tajnico Alenko. * Terjatve in grožnje pošiljajte po fachu št. 061-319-448. *

Stiskano v tiskarnah **GRAFIKE 2000**. * Oblikovali so **Nataša, Metod in Tomaž**, prelomil pa nas je **Nejc**. * Svetovalne usluge in še kaj je nudil **Samo R.** * Urednikovati so pomagali **Nataša, Manica, Samo in G.**, ki je tudi cenzuriral. * **TRIBUNO** Vam bomo prodali po 130 tolarjev, in to brez popustov. * Pravijo, da mora tudi to v kolofon (kolofon je ta del besedila): Tribuna šteje med proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%. * **Ker nas do naslednje številke ne bodo mogli več ustaviti, boste naslednjo številko brali 29. junija.** * Če tožilcu kaj ne bo všeč, naj poišče Gorazda Drevenska, ki je za vse odgovoren.

PRVA ZGODBA O CEPELINIH PRVI SLOVENSKI ROCK FESTIVAL, KI TO NI BIL

V stari elektrarni je bila v petek 28. maja otvoritev instalacije skupine Irwin. Govorili so Werner Fenz, Eda Čufer, Lazar Stojanović. Prišli so Slovenci, Avstrijci, Nemci, Američani. Prišli so zato, ker so dobili vabila ali po družbeni dolžnosti. Prišli so tudi fotografi, kamermani, med njimi celo ORF-po službeni dolžnosti. Na transparentu pred vhodom je na veliko pisalo Transcentrala, nato malo manjše Irwin in še manjše Steirischer Herbst.

Na vabilu je pisalo nekaj več, lepše in obširneje pa so to povedali gostje govorniki. Transcentrala je nastala na pobudo štajerske jeseni (steirischer herbst) v okviru projekta Kunst Heimat Kunst, ki ga vodi predstavnik graške galerije Neue Galerie Werner Fenz, skupaj z njim pa je iz Gradca prišlo še štirideset prijateljev umetnosti in umetnostnih kritikov. Werner Fenz: Ideja koncepta je bila, da v novi obliki komunikacije vzpostavimo dialog med umetniki iz in izven Evrope, poskus, navezati stike drugače, kot na velikih razstavah. Ravno s to instalacijo smo zaključili prvo polovico projekta, v drugi polovici bo vodena diskusija izven Evrope. Načrtovane so postavitve v New Yorku, Tokiu, Johannesburgu in Havani. Komunikacijska mreža bo zaključena v začetku prihodnjega leta, ko bo v Gradcu izdana končna publikacija. (Če niste večji nemščine, potem bi na otvoritvi zgoraj napisano iz slovenskega prevoda težko razbrali. Prevajalka ga je namreč skazila.)

Lazar Stojanović

Irwinu pa so ob tem zapisali, da je k projektu Transcentrala potrebno pristopiti kot k določeni postaji (transcentrali), katere branje je pogojeno s predhodnimi in bodočimi dejanji širšega konceptualnega telesa - suprematistične države. Po enournem čakanju smo res lahko pristopili v posvečeni prostor enkratne in spominsko zaščitene stare elektrarne. Občudovali smo dvodimenzionalno karto sveta, kjer so nam povedali, da je Slovenija samo prekat v velikem slovanskem srcu in na kateri so se člani Irwina predstavili s petimi slikami, opremljenimi s številkami potnih listov države NSK. Poleg so stala štiri vrata, simbolično obrnjena v vse štiri smeri sveta, z risbico pokrajine na in majhnim kukulom v njih. Če si pogledal noter si videl temo. Nekdo od obiskovalcev je ob tem navdušeno razlagal, kakšne barve so se mu vse pokazale skozi kukalo, a se nam je potem za hrbtom smejal, ko smo tudi sami kukali not in poskušali doživeti to čudo. Mogoče bi moral stati noter in gledati ven? Mogoče pa je pomenilo - pogledj noter v prostor in videl boš nič - obstajata samo čas in umetnost. Vrag bi ga vedel. Zmeraj to isto, kaj je umetnik želel povedati? Nad vrati se je, pravzaprav bi se naj vrtel velik bleščeč križ, nad njim pa prav srčkana maketa zračnega plovila, t.i. cepelina. Nanjo je bil projiciran film, v katerem so NSKjenci v nemščini, angleščini in slovenščini govorili o svojih načrtih v prihodnosti. Zanimivo, če bo res tako. Živi bili pa videli.

Pomen zračnega plovila je pojasnil tretji in zadnji od povabljenih govornikov Lazar Stojanović, IRWIN in NSK imajo državo, ki nima ozemlja, vendar funkcionira. Ta država je nekje v času, a nikjer v prostoru. Zaradi tega želi NSK napraviti nekaj cepelin, ki je idealno mesto na zemlji in v zraku. Če bo ta projekt doživel usodo njihovih dosedanjih projektov, se bo kmalu znašel na ozemlju svoje neobičajne države. Aha, je že bolj jasno. (več o poletu NSK s cepelinom preberite v intervjuju z g. Stojanovićem)

Kljub izčrpnim pojasnilom mi je manjkalo še nekaj kamenčkov v mozaiku popolnega razumevanja instalacije. Zato sem se obrnil na fanta v tipični NSK opravi, srajci, kravati in kratkih hlačah. Izkazalo se je, da so ta dan v stari elektrarni obstajale tri vrste kravatarjev. Eneskajevci, obiskovalci in natakariji iz Škua, ki so instalacijo varovali. Moj sogovornik je bil slednji. Potožil sem, da je 130 tolarjev za točno pivo preveč in nato jel iskati drugega kravatarja. Našel sem Dušana Mandiča, 1/5 Irwina:

Transcentrala je prostor, kjer preidejo ljudje iz starega v nov svet. To je projekt Irwina oz. NSK, pomeni pa prtljago za potovanje. Instalacija je dost kompleksna in predstavlja maketo kontinuitete potovanja Irwina in NSK skozi prostor in čas. Cepelin je nekaj, kar nas globalno zanima v prihodnosti, razmišljamo tudi o realizaciji pravega cepelina. Projekt je pred dvema letoma v New Yorku koncipiral Lazar Stojanović. On je tisti, ki ima največ znanja o cepelinih.

Hvala, Dušan. Za nadaljevanje glejte drugo zgodbo o cepelinih na desni strani.

BORUT OSONKAR

Medijsko izredno dobro reklamiran prvi Slovenski rock festival, ki se je imel zgoditi pretekli petek na snežnem stadionu pod Pohorjem, se je spremenil v veliki fiasko organizatorjev, ki jim jo je zagodlo še vreme. Glasbena agencija Lokvanj, ki si je festival izmislila in tudi organizirala, je skušala izbrati mlade, neafirmirane a obetajoče slovenske rock skupine, ki naj bi predstavile svojo glasbo. Zato so se odločili, da bodo festival izpeljali v smislu Rock-slo-vizije, kar pomeni, da so nastopajoči pravzaprav tekmovali. V tekmovalnem delu prireditve naj bi nastopilo osemnajst skupin, ki bi odigrale po dve pesmi - eno po lastni izbiri in tisto, ki so jo poslali na izbor. Za ilustracijo bo morda najbolje, da naštejemo skupine, bodoče nosilke rock kulture na slovenskem. Po vrsti so nastopili Prepad, Belladonna, Strago zaupna, Rožletove sanje, Mr. Horn, Društvo mrtvih pesnikov, Be Radio, Faust, Neron, Dogma, Panda, Einstein Band, Desert Fox, Mirabela, Rock Maestro, Continent in Mercedes Band, skupini Chateau, ki naj bi nastopila zadnja, pa je dež žal(?) preprečil nastop. In da bo seveda ves cirkus speljan do konca, je Franc Matjašič v imenu organizatorjev obljubil, da bodo tudi zadnjim omogočili enakovreden nastop, kuverte z glasovi žirije pa so zapečateni, tako da bodo rezultati rock-slo-vizije znani šele čez nekaj časa.

Do takrat bomo morali trpeti nevedoč, kdo bo bodoča slovenska zvezda, primerno promovirana in vsled tega objokovana in vklesana v srca vreščočih najstnic vsaj do naslednjega festivala. Zmagovalec naslednjega leta pa najbrž ne bo sposoben ustvariti nič še neslišanega in nevidnega, saj je bilo že to, kar so nam predstavili letos zelo podobno temu, kar slovenski rockerji ustvarjajo že leta. Le da so si tisti prvi to sami izmislili in si na tem gradili svoj image, svojo glasbo izdelali in domislili, njihovi nasledniki pa kot da si ne morejo izmisliti ničesar novega. Prav v zadnjih dveh letih, ko je zrastle novih skupin kot gob po dežju, bi se lahko med samimi sivimi in nezanimivimi, znašla tudi kakšna živopisna mušnica, dovolj strupena, da bi pognala adrenalina po žilah iz zavrela kri v glavi. Ampak ne, mladi (predvsem po srcu in glasbeni sposobnosti, ne toliko po letih) slovenski rockerji še naprej vsi prepevajo o nesrečni ljubezni in mladosti, slabem življenju in lepih deklacijah. Naj naštejemo samo nekaj naj naslovov v tekmovalnem delu odpetih evergreenov, ki to niso: Pogledala ga je v oči, Klic v sili, Želim si, Ne v pepelnik bruhat, Moja Slovenija in še je takih.

Poglejmo na hitro še koncept festivala. V tekmovalnem delu bi torej naj nastopile skupine z izbranimi skladbami, potem bi strokovna žirija izbrala najuspešnejšo, ki bi za to dobila zlati znak revije Stop, tisti, ki ga bi izbral organizator, bi dobil zlati znak Radia Maribor in snemalne ure v studiu tega istega radia, najbolje pa bi jo odnesla tista skupina, ki bi zmagala po oceni občinstva. Dobila bi namreč zlati znak Slovenskih novic in agencije Lokvanj, snemalne ure v studiu Tin in kitaro v vrednosti dva tisoč nemških mark, ki jo podarja podjetje Glasbila Sever iz Izole. Po tekmovalnem delu naj bi nastopili še gostje Mary Rose, Tomaž Domicelj, Janez Bončina - Benč, Bombe in Zoran Predin. Po slavnostni (zanima me, kako so si to predstavljali ob dvatisočglavem pijanem štajerskem občinstvu, ki že leta tripa na Lačne Franze) podelitvi nagrad pa naj bi svoje pokazali še Šank Rock. Zanje so napovedovali najmočnejše ozvočenje, doslej slišano v Sloveniji, vendar so se tu malce uštel ali pa pozabili, da so v ljubljanski hali Tivoli nastopili legendarni Iron Maiden, ki so po jakosti ozvočenja potolkli vse rekorde, pa čeprav niso izkoristili vseh možnosti. Sicer pa se Šank Rockovci niso predstavili, ker se je sam Vsemogočni razhudil nad prodajanjem jajc na snežnem stadionu in poslal na vse samozvane umetnike neopisljive litre tekočine v obliki dežja. In ker voda pač ni najpopularnejša pijača severno od Trojan, se je večina sicer kar trdoživega občinstva poslovila. Sicer pa tudi zaradi tehnike s koncertom ni bilo mogoče nadaljevati.

In tako so nas redarji nagnali s prizorišča in nas prepustili lastni domišljiji, tako da smo bili priča medicinskemu fenomenu - ovce so začele razmišljati. Pregled fiaska slovenske inačice Evrovizije v lederjaknah bom zaključila s pregledom znanih osebnosti, ki so svojo prisotnost čutile kot obvezo, saj močno dvomim, da vse zanima mlada slovenska rock scena. Ob vseh nastopajočih so se po back - stageu sprehodili še gospod Pečovnik - Pidži, Žanil Tataj, Zmago Ajhmajer, ki je tu in tam tudi koga intervjuval, bojda pa je bil pri brunarici opažen tudi gospod Alojz Križman. Priprčana sem, da bi se znašel pod Pohorjem še kdo, če se vse skupaj ne bi končalo pred zapiralnim časom mariborskih gostiln. Živel slovenski rock, ki nima prihodnosti...

LAL

EINSTÜRZENDE NEUBAUTEN

31. 5. 1993 V predverju Križank množica bitij. Že se sliši power zvoka. Pisana prepraga ljudi se kotali proti odru.

Einsturzende Neubauten. Drugič. Fantje so trdnejši, z bolj premišljenim nastopom. Vse skupaj je nekako bolj podobno performanceju. Glasba je vse bolj parodija rock'n'rolla. Prikaz nekakšnega razstavišča instrumentov, ki bi verjetno bolje služili v gradbeništvu. Koncert sam, z začuda malo čistejšim zvokom, je bil v celoti za nekaj decibelov pretih. Dolžina pa okoli uro in pol. Dodatek podan v petnajstih minutah. Tudi pri dodatku vsem petim članom koncentracije ni zmanjkalo. EN v takem pogledu prav gotovo pranašajo v človekovo počutje zadosti katarze. Bilo pa bi krasno, če bi jih v prihodnje slišali v še bolj radikalni preobleki. V njihovi glasbi je vse več humora in tudi sam odski nastop se nekako popravlja. Manj je kaosa in vse bolj in bolj so stični v improvizacijah, čeprav menim, da še vedno potrebujejo močan dirigentski prijem frontmana.

Organizacijsko je bil koncert izpeljan pozitivno. Motili so edinole redarji pred odrom, ki pa so se pobrali, brž ko je gospod Bargelt dokaj grobo posredoval in povzdignil glas.

Skratka -- lep glasbeno gledališki dogodek s še vedno predragim pivom.

Uroš Potočnik

foto: Daniel Novakovič

DRUGA ZGODBA O CEPELINIH

Lazar Stojanović je tisti režiser, čigar film Plastični Jezus so prepovedali leta 1970 in ga iz bunkerja izpustili šele 1986. Prav tako znana je revija "Vidiki", kjer se je Stojanović s sodelavci ukvarjal z umetnostjo in kulturo v Tretjem Rajhu. Zanimivo je, da je po oblikovni plati bila podobna izdelkom NSK, čeprav izdana 1970! Medtem je Stojanović počel sto in 1 stvar, se potepal po svetu, bil celo v zaporu, ves čas pa politično preganjan.

TRIBUNA: Kako ste se sploh našli, NSK in vi?

L. STOJANOVIČ: NSK zame niso vedeli, medtem ko jaz za njih sem. Njihov nastop v medijih je prišel desetletje po mojem prisilnem odhodu z medijske scene. Z velikim zadovoljstvom sem spremljal njihove prve gledališke predstave, plakate, politične škan-dale in glasbo Laibacha. In končno, dve leti po nastanku sem jih uspel tudi spoznati. Za njih sem bil samo eden njihovih beograjskih občudovalcev in nič več. Po ogledu filma Plastični Jezus so videli, da je tu nekdo nekaj delal pred njimi, vendar na isti sledi. Obstajale so tudi druge stvari, za katere so slišali, a jih niso mogli videti, ker so bile takrat prepovedane. Mislim predvsem na "Vidike". Pred dvema letoma smo se srečali v New Yorku. Omenili so idejo o preletu Himalaje in o poti v Tibet s cepelinom. Pravzaprav ta stroj takšnega podviga zaradi prevelike višine ne zmore, vendar mislim, da obstajajo načini, ki to omogočajo. Dve noči smo se pogovarjali in dogovorili, da bi bilo projekt dobro izpeljati skupaj. Sam bi naj prevzel tehnično poslovno plat, oni pa bi pripravili razstavo, s katero bi privabili sponzorje in umetniški projekt lansirali.

TRIBUNA: Se vam ne zdi ideja o ponovnem oživljanju cepelina anahrona? To so bile vendar zračne ladje z začetka stoletja.

L. STOJANOVIČ: Cepelini se danes masovno uporabljajo, predvsem v Kanadi, kot transportno sredstvo tam, kjer ni cest. Imajo nekaj tehničnih prednosti, predvsem varnost, ekonomičnost in enostavnost manipuliranja. Res je, da obe ameriški podjetji, danes edini izdelovalki cepelinov, poslujeta z izgubo. To je v državi, kat' so ZDA, kjer je cestni promet razvitejši od železniškega, razumljivo. Poleg tega obstaja do cepelinov še zmeraj nekak odpor, nezaupanje. Nesreča, kot se je pripetila Hindenburgu 1936 danes ni več mogoča. Cepelini niso več polnjeni z vodikom, temveč s helijem, tudi obloga je bolj obstojna.

MATEJ KURENT

ŠTUDENSKI DNEVI V LJUBLJANI - USPEH Govori Matej Kurent, študentski minister za založništvo in medije.

Te ni so bili v Ljubljani kar prijetni dnevi. Vse se je začelo s SOU kulturnim festivalom, ki je letos nekoliko drugače zastavljen kot druga leta. Skušal se je prebiti venizza zidov Križank, tudi na ulice in druga mesta, naslednji teden pa se je začel bolj zabavni del tega majskega rajanja. V ponedeljek je potekalo srečanje SOU na Ljubljani, to zdaj že tradicionalno srečanje predstavnikov - veslačev ljubljanske in mariborske univerze. Poudaril bi, da je zmagal četverec

Ljubljanske Univerze, Mariborčani pa so zasedli odlično drugo mesto. Ko pa sta tekmovali obe študentski vladi, so se kolegi Mariborčani malo bolje odrezali in so bili predzadnji. To se seveda kompenzira. Naslednji dan je bil medijsko najmočnejši dogodek v Ljubljani, mi smo ga poimenovali Dan radosti. Če bi govoril samo v številkah, bi rekel, da je bilo ta dan v Križankah toliko ljudi, kot jih ni bilo že nekaj let, šest tisoč v Križankah, več kot tisoč pa jih je ostalo zunaj. Vsakdo dobro ve, da so ti majske dnevi vsaj za mlade ljudi precej nagajivi dnevi in mislim, da je sedaj

to praznik ljudi, ki znajo sprejeti različnost, ki se znajo povesečiti in ki ne pristajajo na neko črno - belo delitev sveta. To tudi pomeni, da naše zgodovine ne poskušamo kar tako pozabiti, vreči v smeti.

V sredo je bilo spet tradicionalno srečanje, tokrat v Mariboru. Tekmovale so športne ekipe mariborske in ljubljanske Univerze in sicer v več športnih disciplinah, od iger z žogo do badmintona in tenisa. Tukaj moram iz srca pohvaliti mariborske študente, ker kaže, da imajo boljši odnos do športa in telesne kulture, saj so tokrat že drugič zaporedoma zmagali.

Hkrati s tem so tudi potekali intenzivni stiki med mariborsko in ljubljansko študentsko vlado. Kar prijetno je bilo videti mariborske kolege, čeprav se je poznalo, da obstaja velika kvalitativna in kvantitativna razlika med mariborskimi in ljubljanskimi študentskimi organizacijami. Mislim, da v skupnem boju, ki ga vodimo za sprejem zakona o skupnosti študentov, že sodelujemo dovolj dobro.

Dan radosti smo pripravili kolikor smo znali pestro. Poleg rock koncerta različnih skupin, iz Slovenije in bivše Jugoslavije, smo imeli še modno revijo, želeli smo izbrati še miss Univerze, pa se je prijaviло premalo kandidat. Na šaljivem srečelovu je bila glavna nagrada Zastava 101, in študentka, ki jo je dobila, je bila zelo srečna. Koncert je trajal od petih popoldne do dveh zjutraj.

Če bi hotel predstaviti običajno delo ljubljanske študentske organizacije, bi dejal, da to delo poteka na večih straneh, od servisiranja študentskih potreb v socialni, športni, kulturni, zelo pomembna funkcija, ki jo opravljamo, bo vpliv na sprejem dveh ključnih zakonov - zakona o visokem šolstvu in zakona o skupnosti študentov. To počnemo kot predstavniki vseh študentov Slovenije in če bi lahko ta proces, predvsem pa nastajanje zakona o skupnosti študentov, primerjal s katerim drugim dogodkom, bi dejal, da je to tak dogodek, kot je bilo osamosvajanje Slovenije pred dvema leti, kajti ta sistemski zakon nam bo omogočil dobre temelje za delovanje. Mogoče nekateri vidijo ljubljansko študentsko organizacijo kot nekega mastodonta ali valilnico za nove politike. To ni res, je pa res, da se močnih organizacij, kar ljubljanska študentska organizacija nedvomno je, marsikdo boji, tako na univerzi kot v državnih vrhovih, ker je po svoji moči in pretoku dobrih kadrov vsaj trn v peti, če že ne konkurenca.

LARA LAH

No, z leti se je izgradnja ponovno pričela. Nemci gradijo v Friedrichsfafnu zračno plovilo s klasičnim imenom (Graf Zeppelin). Gradijo ga na istem mestu, kot je to počel graf Zeppelin leta 1900. Italijani so napravili projekt cepelina, ki se lahko povzpne višje od 10.000 m in je dobil nagrado italijanskega aeronavtičnega društva. Po nekaterih izračunih naj bi cepelin bil 40-krat varnejši od helikopterja, 6-krat od potniškega aviona in 4-krat od cestnega kamiona.

TRIBUNA: Močno ste inficirani s to idejo...

L. STOJANOVIČ: Veste kaj, ta ideja dolgo traja. Mislim, da so človeška življenja takšna. Človek ima v življenju mogoče deset ali petnajst idej, ne petsto. Verjamem nekaj, kar je povedal Einstein, ko so ga vprašali, ali si beleži. Odgovoril je, da ne, ker pozabiti idejo pomeni, da ni bila dobra. Dobre stvari so tako redke, da se nikoli ne pozablajo. Obstajajo sijajne ideje, za katerimi človek zmeraj najde kakšnega genija. Potem nastopijo inženjerji in stvar opravijo.

ŠTUDENTSKI KULTURNI DNEVI

ŠTUDENTSKA KULTURA TAKO IN DRUGACE

Vse kaže, da je z Dnevom mladosti izgubila del svojih prvobitnosti tudi prireditev, ki jo je bilo doslej že dvakrat moč zaslediti pod imenom Študentski kulturni dnevi. Ponavadi čas preoblači kulturo, v tem primeru pa je to vlogo prevzela kar Študentska vlada ŠOU. S širokogrudnim namenom, da bi prireditev, preimenovana v ŠOU-Kulturni festival obveljala za zanimivo in zabavno, ter da bi bil 25. maja radosten dan, po geslu: "Lepo je v naši domovini biti mlad."

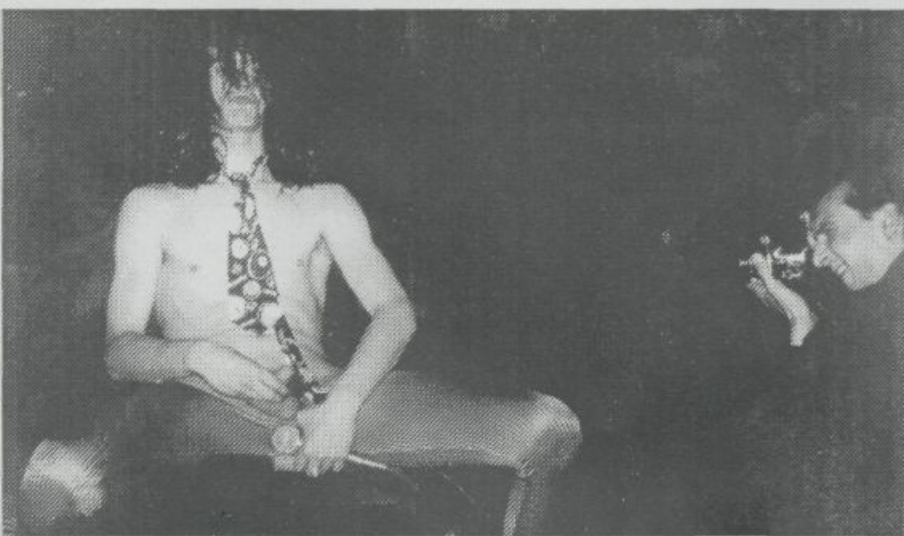
Za ŠOU-Kulturno dogajanje, ki smo ga spremljali med ponedeljkom 17.5. in soboto 22.5. v Plečnikovih Križankah

(pohvalna poteza organizatorjev) je bilo značilno stanje, ki ga zgoščeno ponazarja stavek: **anything goes**, vse je sprejemljivo. Morda je s tem ciljem potekalo tudi selekcioniranje štirinajsterice strokovnih sodelavcev, zadolženih za izbor najboljših uspešnih stvaritev študentov in mladih nasploh. Po načelni pravici do razlike, ki vzpostavlja in omogoča pravico do drugačnosti, je tako tudi prav, saj lahko pridejo do besede mnogovrstni in med seboj tudi nasprotujoči si interesi in pobude. Zato niti ni bilo tako moteče dejstvo, da je bila obilica prireditev konceptualno brez prave substance oz. brez tako imenovane rdeče niti.

Med kulturnim festivalom smo lahko spremljali (kolikor je nam študentom to dopuščala določitev časovnega termina, v katerem se je prireditev dogajala, in je na žalost tudi čas intenzivnega opravljanja študijskih obveznosti (!)) dogajanje na področju vseh vrst umetnosti in se seveda zabavali ter družili med seboj, kar je konec koncev osnovni namen tovrstnih dogodkov.

Prireditev so odprli slavnostni povabljeni s svojimi govori in plesni miniaturo Plesnega studija Intakt ŠOU, zaključili pa so jo povabljeni v back stage-u. Neljubitelji slavnostnih govorov in ljubitelji hitre hoje in jogginga so se lahko iztočasno zabavali ob gledanju video instalacij Daria Kreuha, z naslovom Threadmill. Potem pa so si na poti do Križank ogledali skulpture, iz odpadnega materiala skonstruirane v delavnici, ki je delovala v okviru slikarske šole Zmaga Modica. Te so na njihovo neprijetno presenečenje na sam dan radosti 25. maja skrivnostno izginile in se potem iz globin Ljubljane s pomočjo gasilcev spet pojavile na svojih mestih. Isto noč so bili žrtev destruktivne akcije skrivnostnežev tudi Grafiti, ki smo jih na srečo upeli ogledati, preden so jih zažgali. To pa vsekakor ne more biti v tolažbo fistim, ki so jih ustvarili (**Stripy-Nečemer**). Ulice zdaj! propori na Vegovi so bili na srečo postavljeni dovolj visoko in tako nedosegljivi nočnim skruniteljem, ali pa jih ti niti opazi li niso.

Prva gledališka predstava in premiera festivala je bila burkaška interpretacija (parodija) nekaterih vsem znanih podvigov klasikov slovenske pisane besede, Komisije za uničevanje vina. Prešeren je v svojih najboljših trenutkih uspel pritegniti publiko in jo zabavati. Dobro razpoloženje prisotnih pa sta stopnjevali manj znani skupini

Heavy Less Wanted in Fancy Lazy s svojo funky ritmično glasbo. V torek je s kaj malo odziva potekala okrogla miza, na kateri so prisotni razpravljali o razpotjih študentskega delovanja v kulturi in kjer so ugotovili, da je pojem "študentska kultura" delo bivšega režima enodimenzionalne družbe v socializmu samoupravnega tipa, ko je funkcionirala le navidezna avtonomija raznolikih skupinskih aktivnosti, da jih je bilo tako lažje nadzorovati. Takrat smo lahko govorili o podeljeni "realni" svobodi socialistične avtonomije, ki je zoperstavljena "formalni" svobodi v kapitalistično meščanski avtonomiji. Sedaj govorimo drugače, vendar pojem "študentska kultura" tudi po tej okrogli mizi ostaja odprto vprašanje. Druge dni so sledila še okrogle mize o miru, homoseksualnosti in ekologiji. Aktualnost marginalnega položaja tujih študentov - največ jih je s področja bivše Jugoslavije - pa je bila prezrta, tudi v času, ko se še vedno slavi sporni datum rojstva velikega podpornika mladinske kulture Josipa Broza Tita.

V torek se je pokazalo, da je koncentracijo resnosti na družabnih večerih v predverju Križank zelo težko zbrati, saj je bila premiera lutkovne predstave **Mala morska deklica** skupine študentov pod mentorskim vodstvom Eke Vogelink, skorajda blamirana, če izvzamemo peščico obiskovalcev pred odrom, ki so se vsaj trudili slišati delček govornega dela. Ta subtilna predstava z izvrstno izdelanimi marionetami in kulisjem, ki pa morda na bi bilo potrebno, če bi bila predstava promovirana v katerem drugem pristoru Križank, je bila neupravičeno prezrta.

Pot - kot analogen zapis umetnosti pa je zašla v

prostore galerije ŠKUC v sredo. To je arhitekturna urbanistična predstava skupine D.V.A., ki v letu 1993 obdeluje Pot spominov in tovarištva, ovrže vsako politično etiketiranje PST in jo koncipira kot obroč svobode in spomin anti-fašizmu. Pred fasado galerije ŠKUC pa si je vsak mimoidoči lahko ogledal dobro zamišljeno razstavo fotografij imenovano Giganti. V sodelovanju s ŠKUC-R.O.P.O.T.-om se je taisto sredo zgodil koncert Berlinčanov Einsturzende Neubauten, promocija njihove nove plošče Tabula rasa. To je bila prilžnost za vse tiste, ki njihovo glasbo radi poslušajo in one, ki so prišli tja preizkušat svoja ušesa. Turobnost njihovega zvoka, proizvedena na njihov svojstveni način, pa je bila tudi na pogled atraktivna.

Kakšna je videti modna revija po motivih pravljice, smo lahko spoznali v četrtek v predstavi **Oz** modnega teatra **One Fiction**

Factory. Bili smo priče antimodnemu nekonvencionalnemu prikazu oblek, ki so bile same sebi namen in zgolj del showa, ki je združeval v sebi elemente cirkuške predstave, gledališča in modne revije v klasičnem smislu.

Peklensko dvorišče je bilo naslednji dan prizorišče dobro scenografirane Spartakiade zmagovalcev literarnega natečaja enote za založniško dejavnost ŠOU-a pod geslom: Sužnji duha, čakamo vas!. Elita domačega pesništva je, živeta v svojo vlogo, brala svoje pesmi, oblečena le v rimske toge in tako prispevala k fenomenalni svojstvenosti tega kulturnega dogodka. PEACE AND LOVE sta v sprevedu Titove mladine dokončno odkorakala v modni delavnici **70's are dead** in si našla svoj Metropolis v mestu zgodovine. In če smo si nadejali, v kontekstu ŠOU-Kulturnega festivala, še ene zastonske premiere, smo se uštelili, kajti gledališka predstava Hamlets n' Roses v Glej-u, to ni bila. Drugače je bilo s premiero plesnega dua članov skupine Intakt v koprodukciji s plesnim teatrom Ikarus iz Celovca - gibanje dveh subjektov nasprotnega spola, ki sta se poizkusila **Vsak z vsakim** in potem obratno. V kostumih, ki so sovpadali s sceno, kar je asociiralo na sprehajanje po galeriji in ogledovanje živopisnih toplobarvnih slik, ob poslušanju razbite glasbe oz. papagajsko ponavljajočega se govora. Na samem koncu kulturnega festivala sta nastopili glasbeni skupini Vegetable Soup, ki kljub izrečni obljudi pevca skupine, da nas bodo zabavali, niso uspeli zagreti publike. Morda tudi zato, ker je bil njihov nastop prekratek, saj se je morala prireditev končati ob polnoči. Ista usoda je doletela tudi skupino It's not for sale, katerih igranje je vredno pohvale.

Na vprašanje, koliko jih je kulturni festival ŠOU-a kultiviral in zabaval, naj si obiskovalci odgovorijo sami.

Le-ti tudi najbolj vedo, kako radostno (mladostno), so se počutili 25. maja, na Dan radosti. Za to prireditev se je ŠOU še posebej potrudil ugoditi študentom in jih zabavati, v skladu s sliko, kakršno si je zamislil o njih. S 45-minutno zamudo se je pričel veliki koncert, če ne drugače, vsaj po obisku sodeč. Da je bil obisk nepričakovano množičen, priča tudi dejstvo, da je organizatorjem proti koncu prireditve povsem zmanjkalo piva in so bili obiskovalci pripravljani piti čisto vse, kar zadane.

BERNARDA MESERKO

NEW RAGE

I M. C. ASHTRAY

Moja stara mama, ki je ob nedeljah hodila k maši, je mrtva. Bog pa je noenkoli mlad, ne, kar infantilni. Staramo se samo mi, ki nanovo budimo tisočletja mrtve bogove. Število verskih blaznežev s petdesetprocentnim popustom je večje kot kdaj koli, svete knjige se prodajajo bolje kot nekdanji odpusti in vsakdo je v kar najtesnejši zvezi z Bogom. Skoraj vse new age sranje v resnici prikriva patološko malikovanje materije in strah, ki venomer obseda povprečnega zahodnjaka - strah pred samoto, revščino, prihodnostjo, smrtjo, izgubo jaza...

Skini in arekrišne imajo več skupnega kot samo gole in prazne butice. Oboji so primer pomanjkanja individualne zavesti in presežka kolektivnega narcizma. Res je, da vas slednji ne posprejajo s solzicem in zbrcajo v jarek, a vam še vedno skrajno vsiljivo sporočajo eno in edino resnico, še vedno so oni IN in mi smo OUT (to menda povzroča karma, ki jih bo spravila OUT in bodo poštekali, da smo vsi IN). Poulično jodlanje in omalovažujoč odnos do nevernikov je tisto, kar šteje. Zavest o lastni vrlini je edino zveličavno prepričanje.

Da ne pozabim - nikar ne žrite mesa. Če že ne razumete globljih razlogov za vegetarijanstvo, pa naj vam bo jasno vsaj to, da je meso (v nasprotovanju s prepričanjem strokovnjakov) lahko prebavljiva hrana, ki se prebavi že daleč pred izhodom iz riti in do jutranjega sranja samo še oddaja strupe v naša že tako zastrupljena telesa. Ti strupi povzročajo med drugim tudi črvesnega raka. V Indiji ga ob vsesplošnem vegetarijanstvu menda ni veliko (le občasno kdo škripne od lakote). Ne pozabimo adrenalina, ki ga pojemo z mesom. Ta vsekakor prispeva k naši popizdljivosti, pa še vegetarijanci občasno povsem pobesniijo in postanejo nagnjeni h kanibalizmu. Če že jeste meso, ga jejte na skrivaj in se v javnosti zgražajte nad mesojedci. Za vstop v raj, nirvano, valhalo... je pomemben tudi vaš imidž. Pazite na obleko, ta mora kazati na natančno preračunano malomarnost. Obrazna mimika šteje ogromno - bodite vedno kul in nosite vedno rahlo ciničen in vseveden nasmešek. Ne pozabite na ponos. Pomagati ostarelemu človeku v javnosti je skrajno sumljivo, če že ne nedopustno. Spoštujte avtoritete, guruje, ljudi, ki so IN, ljudi, ki so celo bolj naduti od vas samih. Resnično, povem vam, lažje je dobiti službeno izkaznico od policajca, kot poslušati človeka, ki je preprost v dobrem pomenu besede.

New age je ideologija odrešitve. Če imate vsaj malo poslovne žilice in prav nič znanja o kakršnemkoli instant odrešenju, ga čimprej vnovčite. Ustanovite društvo za duhovni razvoj in hojo po asfaltu, center za kozmični skae, krožek za satanizem v vsakdanjem življenju, družbo z neomejeno neodgovornostjo, servis za tantrični fuk in rebirthing, cerkev alkoholne odrešitve ali začnite tečaj zenf kulinarike. Ta vnovčljivost je pristno evropski doprinos starodavnim izročilom. Ljudje smo po naravi zagovedni bedaki in z veseljem plačujemo, da bi zvedeli, kaj v resnici mislimo.

Če smo v krasnem socializmu s fanatično vnemo postavljali materijo pred duh, zdaj počnemo obratno in očitno se obnese - posel cveti. Sploh pa smo vsi vedno vedeli, da Bog je. Socializem ga je tako gorečno zanikal, da je dobesedno proizvajal vernike. Pa tudi božje obličje je viselo v vsakem bifeju, kjer si je izvoljeno delovno ljudstvo z alkoholom krajšalo čas do brezrazrednih nebes.

Zahodna civilizacija, prevzeta in vsevedna, se utaplja v lastnem dreku - čaka jo kar preveč naravna smrt. Malo skrivnosti bo odnesla v grob. Po radioaktivnih prerijah se bo razlegel smeh Indijancev, ko se bodo z ognjem čistili kolumbovski grehi. Torej kupite naš najnovejši The Best New Age Azbest from the West.

Hare Krišna, Hare Krišna,
Krišna, Krišna, Hare, Hare,
Hare Rama, Hare Rama,
Rama, Rama, Hare Hare.

MI NISMO FANATIKI, MI SMO NORMALNI LUDJE

Predvsem iz radovednosti sem se odločil, da obiščem ljubljanski Center za zavest Krišne, pa ne toliko zaradi njihove religije, temveč predvsem zaradi tega, ker me je zanimalo, kakšni so njihovi odnosi znotraj Skupnosti, odnosi do zunanjega sveta in staršev, do družbe, odnosi do narkomanije, seksa, AIDS-a in mnoge druge praktične stvari. Mogoče bo ta intervju spreobrnil marsikatero mišljenje (ni važno, v katero smer!) o tempeljski skupnosti Hare Krišna, kajti mnogi še vedno ne vedo, kdo so ti ljudje, kaj počnejo in o čem premišlujejo. "Join me!" v razgovoru z vodjem ljubljanskega Centra za zavest Krišne Andrejem Kikljem.

Koliko ljudi danes živi v tempeljski skupnosti za zavest Krišne in koliko simpatizerjev oziroma članov imate izven Skupnosti?

V Sloveniji imamo približno dva milijona članov, kajti mi vsi smo sluge Krišne, sluge Boga, duhovne duše. To nekateri veskozi pozabljajo. V ožjem smislu nas je nekaj okoli 2.000 po celi Sloveniji, 50 pa nas živi v tempeljski skupnosti. Ostali živijo doma, hodijo v šolo, v službo, imajo svoje družine in izvajajo zavest Krišne doma.

Se pravi, da jih približno 2.000 tudi vsako nedeljo ob 16. uri prihaja na vaša srečanja v Plesno šolo Bolero pri šentviški cerkvi v Ljubljani?

Da, vendar pa imamo predavanja vsak dan v templju, ki so tudi odprtega tipa, posebno še v nedeljo v Sentvidu.

V eni od naših prejšnjih števil sem prebral, da se morate hraniti izključno z vegetarijansko hrano, da je izredno pestra in da začimbe igrajo pomembno vlogo. Zanima me, kdo vam kuha in kje ste se kuhanja učili?

Ja, res je, da smo strogi vegetarijanci. Ne uživamo mesa, rib in jajc. Vseeno je hrana izredno pestra, ni pa preveč začinjena (smeh)...

... vendar pa so začimbe zelo pomembne?

Hočem reči, da ni preveč pekoča. V Indiji je hrana zelo pekoča. Pri nas jo v glavnem prilagodimo našemu zahodnemu okusu. So pa začimbe zelo pomembne pri presnovi hrane in pri zdravlju. To se uravnava po t.i. AYUR medicinski vedi.

In kje ste se naučili kuhati?

V glavnem tukaj v templju, čeprav gremo včasih tudi v Indijo, kjer se izpopolnjujemo. Celotno spiritualno kulturo in filozofijo nam je namreč prinesel Šrila Prabhupada, duhovni učitelj iz Indije, ki je leta 1965 prišel v ZDA. Vendar pa nam ni dal le kulturo, temveč tudi kuhinjo. Najprej je kahal sam in imel nedeljske programe v New Yorku. Takrat je sam hranil hipije, ki so prihajali k njemu, in pomival za njimi posodo. Potem so se ti ljudje naučili kuhati, hkrati pa so postali tudi njegovi učenci. Ko je Šrila Prabhupada leta 1977 odšel s tega sveta, smo se morali naprej izpopolnjevati sami. Skupnost za zavest Krišne ima že kar nekaj svetovno priznanih kuharskih knjig, ki so zares izpopolnjene in v celoti predstavljajo indijsko kuhinjo.

Veliko vaših pristašev po celi Sloveniji prodaja knjige o Vedah. To mora biti kar soliden vir zaslužka. Ali je hkrati tudi edini?

V katerokoli založbi ti bodo povedali, da ne živijo od knjig. Nihče ne živi od knjig, morda le kombinirajo s časopisi. Tudi ni veliko naših članov, ki bi prodajali knjige, in tisti, ki so, so zelo pridni...

So pa vsaj zelo opazni v družbi....

Da, se strinjam. Toda to ni velik vir zaslužka. Sploh pa smo mi duhovniki, učitelji, in ti po tradiciji živijo od miloščine. Ne smejo delati za denar, ker jih pokvari. Današnja inteligenca npr. dela za vojsko, tržišče; pravi duhovnik pa nikoli ne dela za denar. Na žalost danes ni več takšne kulture, kot je bila včasih, zato je tudi miloščina zelo majhna. Ljudje nimajo več kulture, da bi morali dajati miloščino za duhovno življenje. Zato kombiniramo, in sicer dobivamo nekaj prispevkov naših

članov, ki so v službi, hkrati pa smo založniki, prevajalci in prodajalci knjig o Vedah. Vendar to ni materialna dejavnost, ker gre za spiritualno književnost.

Slišal sem, da obstajajo tudi nekakšni fondi, kjer se zbira denar iz vseh templjev za zavest Krišne. Koliko vam ti fondi, če seveda so, sploh koristijo?

Ne razumem, kakšni fondi? Nikakršni fondi ne obstajajo. Spoštujemo načelo samozadostnosti. Vsak center za zavest Krišne se preživlja sam. To je zelo zdrav princip. Če te vzdržuje nekdo drug, ponavadi daš vse štiri od sebe in nič ne delaš. Glede fondov je res le to, da gre del našega zaslužka za izgradnjo velikega spiritualnega mesta Mayapur blizu Kalkute v Indiji, ki bo nekakšen prototip stare vedške kulture.

V soboto, 15. maja, ste imeli v Ljubljani svoj Hare Krišna festival. Kako je po vašem mnenju uspel? Festival je bil zelo lep. Kar se nas tiče, smo zelo zadovoljni, da je prišlo veliko ljudi. Zelo pomembno je, da so za razliko od drugih velikih rock koncertov na tem festivalu sodelovali prav vsi obiskovalci. Tudi če bi prišlo manj ljudi, bi bil to za nas uspeh. Vseeno nam je, tudi če bi prišel en sam človek in bi od festivala kaj odnesel. Naš moto je, da so ljudje srečni.

Ali je obvezno, da imajo vsi v templju svojega duhovnega učitelja in kaj pomeni biti duhovni učitelj?

TAD VIJANARTHAM SU GURUM EVABHIGACHET - to je citat iz Ved, ki pomeni, da bi pravzaprav vsak človek moral imeti duhovnega učitelja. Učitelj vseh nas je bil Šrila Prabhupada. Bil je ustanovitelj Gibanja za zavest Krišne. Obstajajo pa tudi drugi, navzoči učitelji, ki nam dajejo predvsem praktične napotke, kako služiti Krišni. Pomembno je, da imaš prisotnega učitelja....

Ali ga v vašem templju imate?

Tukaj trenutno ne živi noben, ker učitelji lahko postanejo le učenci Šrila Prabhupade, ki so kvalificirani za to.

Ali si vi kot vodja Centra za zavest Krišne v Ljubljani želite postati duhovni učitelj?

Ne, niti najmanj ne. To ni tako romantično, kot morda mislite. Duhovni učitelj ima zelo težko nalogo, kajti sprejme nase karmo svojih učencev. V Vedah je celo zapisano opozorilo, da naj učitelj ne bi sprejel preveč učencev. Če ni dovolj močan, lahko omahne pod težo tega bremena. Tudi Jezus Kristus je tako sprejel nase težo svojih učencev. Hkrati se mora vsak učenec obvezati, da bo ravnal po navodilih svojega učitelja. Kdo je potemtakem lahko duhovni učitelj?

To je zelo važno. Obstajata dve kvalifikaciji: prva je, da mora poznati in proučevati Svete spise in hkrati mora poznati tudi zaključke teh spisov; druga pa je, da mora biti utrjen v tem duhovnem znanju. Duhovni učitelj mora prihajati iz verodostojnega nasledstva oziroma iz verige duhovnih učiteljev, preko katerih se znanje prenaša od Krišne do danes.

Ali v templju obstaja hierarhična lestvica? Kdo je na vrhu in kdo na dnu?

Tudi pri tem obstajata dve klasifikaciji. Ena je materialna in druga spiritualna. Materialna je logična sama po sebi. Vsaka organizacija mora imeti svojega predsednika, tajnika, blagajnika itd.. Tako je tudi pri nas. Zaradi praktičnih razlogov. Svoje člane zaposlimo, kot ustreza njihovi naravi. Vsakdo ima tudi svojo materialno naravo. Tako pameten menežer uporablja svojo naravo, da ljudi vključi tja, za kar so sposobni. Pri nas ni tako kot v komunizmu, ko so morali biti vsi enaki. Nekateri so pač bolj inteligentni, drugi so dobri organizatorji, tretji znajo delati z

denarjem, četrti pa radi fizično delajo itd.. Pri nas ne obstajajo umetni ideali. Drugo pa je spiritualna hierarhija, ki pa je pri nas zelo preprosta, za razliko od drugih religij, in sicer je to odnos duhovni učitelj - učenec. Učenec ve, da je učitelj rešil njegovo življenje, zato je njegov večni dolžnik. Učenec služi učitelju in mu postavlja primerna vprašanja, na katera učitelj s svojim znanjem odgovori. Te službe učitelj ne sprejme zato, da bi užival, temveč zato, ker je v službi Krišne kot ambasador. Zasluži si isto spoštovanje kot na primer predsednik ali veleposlanik neke države.

V templju so v glavnem mladi fantje in dekleta (v povprečju približno 20 let). Kakšni so njihovi odnosi s starši? Ali morda slabi odnosi v družini kaj vplivajo nanje, da se odločijo za življenje v templju ali gre za kakšne druge razloge?

Za takšno odločitev so štiri razlogi: če je nekdo nesrečen v življenju in če je seveda pobožna duša; iz radovednosti ali želje po večjem znanju; če nekdo obuboža in je pobožen; in če ga zanima absolutna resnica, oziroma če želi priti resnici do dna. V naši Skupnosti obstaja nekakšna mešanica teh štirih motivacij za življenje v templju. Vsi, ki so prišli k nam, so želeli spoznati, kaj je absolutna resnica. Če se nekdo želi odtujiti od sveta samo zaradi težav v materialnem svetu, to še ni čista motivacija. Takemu človeku ne priporočam, da pride živeti v tempeljsko skupnost. Raje vidimo, da je doma in tam izvaja zavest Krišne.

Izoblikovalo se je namreč napačno stališče, da moraš živeti v templju. Tempelj je kot samostan, kjer so samo tisti, ki se želijo popolnoma posvetiti duhovnemu življenju. Tako je kot v krščanstvu. Večina kristjanov živi doma, le duhovniki živijo v svetišču. To je naša služba. Mnogi nam očitajo, da smo pustili šole, službe, vendar mi imamo zdaj šolo in službo tukaj, v templju. Drugje po svetu so naše šole tudi že državno priznane. Po celem svetu smo znani, da ljudem delimo hrano in jim kako drugače pomagamo, poleg tega pa po celi Sloveniji prirejamo spiritualne programe.

Kaj pa odnosi s starši?

So različni. Nekateri starši želijo preko svojih otrok postati naši člani, nekateri pa zaradi nerazumevanja niso zadovoljni, da so se njihovi otroci pridružili Gibanju za zavest Krišne. Precej staršev na samem začetku opazi pri otroku pozitivne spremembe, ko se npr. odpove drogi, cigaretam, alkoholu. Pomislijo, da je to nekaj dobrega, po drugi strani pa se jim zdi vseeno čudno. Ponavadi se zgodi, da potem od nekoga slišijo, češ da je to neka sekta, ki jim pere možgane in jih izkorišča. Ljudje smo nagnjeni k temu, da kljub desetim dobrim stvarim verjamemo eni slabi. Na ta način so ljudje zavedeni. Duhovnik v našem templju zares postane normalna oseba in to v pravem pomenu besede. Kljub temu je na žalost mišljenje družbe, da je to nekaj odmaknjene in neokristnega. Za zanimivost lahko povem, da se je že zgodilo, da so npr. starši želeli živeti

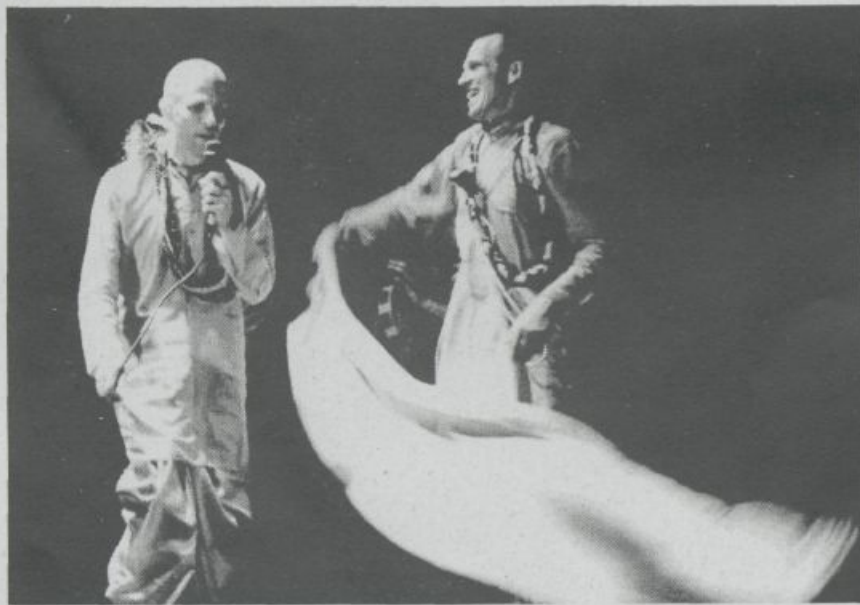
v zavesti Krišne, pa so bili njihovi otroci proti.

Kakšen je vaš odnos do tistih, ki zapustijo tempeljsko skupnost?

Krišna pravi, da niti najmanjši izgubljeni trud na tem svetu ni izgubljen. Ko človek zapusti ta svet, se bo rodil nekje drugje in nadaljeval točno na tisti točki, kjer je nehal. Tako da ni nič izgubljenega. Kar se nas tiče, take osebe, ki odidejo iz Skupnosti, ne obsojamo, saj bi moralo biti prvo načelo vsakega spiritualista načelo odpuščanja, kaj šele, da bi obsojali tiste, ki so se trudili, pa jim je spodrsnilo.

Ali se je v vašem templju to že zgodilo?

Seveda se je. Ljudje prihajajo in odhajajo. Vsakdo ima svobodno voljo, ki nam jo je dal Bog. In Bog tudi nikogar ne

prisiljuje. Odgovoren si le za posledice. Če hočeš biti zločinec, si lahko tudi zločinec.

K vam prihajajo v glavnem že po parih (fant - dekle). Ali se je že zgodilo, da se je v templju kdo zaljubil v drugega oziroma drugo? Kaj se je, oziroma bi se zgodilo potem?

To se dogaja, saj imamo tudi materialno telo, ki ima neke telesne potrebe. Obstajajo štiri osnovne potrebe: moramo jesti, spati, se razmnoževati in se braniti. Tudi če je nekdo spiritualist, ima še vedno materialno telo in potrebe. Mi te potrebe za razliko od živali regulirano zadovoljujemo. Za živalske potrebe poskrbi narava sama. Človek pa ima višje razvito zavest, inteligenco, poleg tega pa mu Bog preko svetih spisov svetuje, kako naj bi deloval, kako naj regulira notranje čute, kajti pretirano čutno zadovoljevanje nikogar ne osreči. To so materialni užitek in mi zaradi tega nismo materialno telo. To je zabloda svetovne civilizacije, ki temelji na napačni predpostavki, da smo mi takšno materialno telo, in da bomo srečno uživali, če ga bomo zadovoljili. Je podobno, kot če sediš v avtomobilu in misliš: Jaz bom zadovoljen, če bom natočil bencin. O.K.. Avto gre naprej, kaj pa človek? Duša pravtako potrebuje hrano. Kljub temu ni naše vodilo, da se popolnoma odpovemo materialnim potrebam. Seks je največji užitek današnje civilizacije, tega mi ne zanikamo. Toda mi življenju najprej dodamo neko drugo, spiritualno zadovoljstvo in potem se šele lahko odrečemo tem nižjim stvarim. Čeprav stari priokus lahko še vedno ostane, to je res.

Še posebej pri mladih!?

Da, še posebej pri njih, vendar tudi pri starejših. Ni tolikšne razlike. Poznam zgodbo, ki govori o vladarju in njegovem ministru. Vladar je rekel, da se bo posvetil duhovnemu življenju, ko bo star. Minister mu je odgovoril: Ne, ne, še vedno boš imel iste materialne želje. In vladar mu ni verjel. Potem ga je minister skupaj z njegovo lepo hčerko odpeljal k umirajočemu starcu. Ko je starac zagledal vladarjevo hčerko, je stegnil roko za njo. Vladar je šele takrat uvidel, da ljudje tudi v visoki starosti želijo uživati. No, da ne bomo pozabili na bistvo vprašanja. Lahko se zaljubiš, vendar imaš višji okus, da se temu lahko tudi odpoveš, ali pa se poročiš. Rečemo si: O.K., sem zaljubljen, pa kaj. To še ni razlog, da se zapleteš v nezakonski seks, kajti potem nisi srečen. Mogoče si srečen par sekund, minut, vendar nič več. Potem moraš skrbeti za otroke, pa si brez denarja....

Kakšen je odnos Skupnosti do večjih družbenih problemov, kot sta na primer narkomanija in AIDS?

Hm, ja. Osnovni problem je, da v družbi ni nikakršnega duhovnega znanja, duhovne kulture. Imamo sicer neko vero, religijo, vse to je v redu, vendar to še ni dovolj. Vera brez trdne filozofske podlage je samo sentiment. Narkomanija pomeni to, da duša želi biti srečna, pa v tem materialnem svetu sreče ne najde, ker nima duhovnega zadovoljstva. Potem srečo išče nekje drugje in jo najde v drogah. Ko je bil Šrila Prabhupada v Ameriki v času hipijev, so ti iskali neko spiritualno alternativo, čeprav niso natančno vedeli kaj. Nekateri so poskušali z drogo, vendar so to alternativo potem našli v Gibanju za zavest Krišne in pustili drogo. Droga je rezultat našega materialističnega sveta in čisto sami smo krivi. Zaman je, da zdaj jokamo in stokamo kot v puščavi. In druga stvar je, da tisti, ki najbolj vpijejo, da naša mladina pije, kadi in se prostituira, to počnejo sami. Mi smo njihov vzor. Jasno je, da jim ne moremo pomagati. Se pravi, učitelji morajo biti vzor. Šele potem bodo mladi sledili takšnemu vzoru.

Kaj pa AIDS?

Ja, AIDS je bolezen, ki pomeni, da Bog hoče ljudem nekaj dopovedati, da ne sledijo Svetim spisom in da kršijo zakone narave. Zato mora trpeti, kajti za človeka ni normalno, da ima seks vsak z vsakim kot npr. svinje ali psi (s hčerko, mamo), ki pa ne dobi-jo AIDS-a, ker je to za njih v redu. Če človek krši naravne zakone, nosi posledice v takšni ali drugačni obliki. AIDS samo kaže, da nekaj ni v redu in mnogi so to že uvideli.

S samostojno Slovenijo smo dobili tudi nove zakone glede služenja vojaškega roka in možnost do ugovora vesti (tudi za vas, ki vam vera tega ne dopušča - predvidevam!). Kako je bilo to urejeno takrat, ko so še veljali zakoni SFRJ in ko je bila takratna vojaška policija glede tega neusmiljena?

Mi nismo fanatiki, mi smo pridigarji, kot sem že rekel. Jasno je, če je človek le malo inteligenten, ve, da svet potrebuje duhovnike, učitelje, da je to najbolj pomembna naloga v družbi. Vojska je kot roka oziroma zaščitnik, trgovina kot trebuh in delavci kot noge družbe, vsi so potrebni. Najbolj pomembna pa je glava. Zakaj bi tratali čas in se podili po bojiščih s puškami, ker družbi najbolj koristimo, če damo duhovno znanje. Vsi so naši prijatelji, zakaj bi se borili. Vendar v okoliščinah, ki so bile v Jugoslaviji, nismo imeli nikakršne izbire. Nismo pa takšni fanatiki, da bi samo zaradi tega rajši šli v

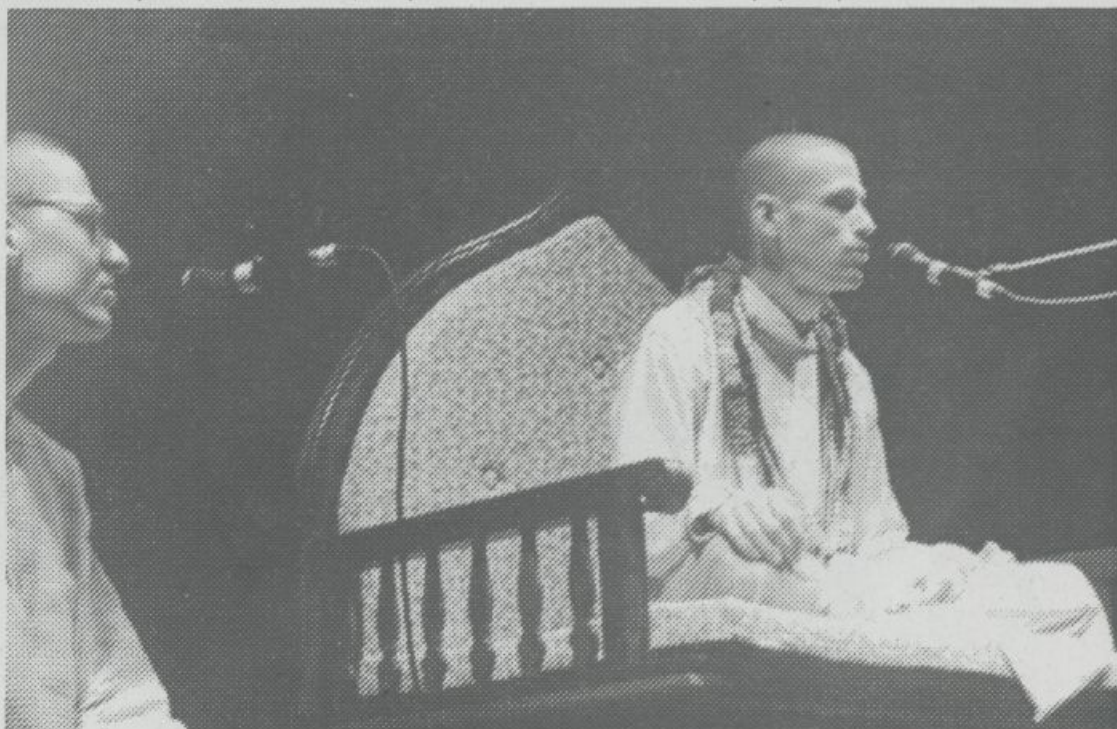
zapor, ker tudi v zaporu ne moreš nič delati. Smo zelo praktični ljudje. Rajši smo šli v vojsko, ker smo tam lahko pridigali. V Rusiji je bilo tudi glede tega drugače. Vojska je zapirala naše člane samo zaradi tega, ker so se ukvarjali z religijo. Pri nas so bili na srečo bolj razumni. Zdaj to možnost do ugovora vesti izkoriščamo, ker menimo, da opravljamo najbolj pomembno civilno službo, v materialnem in spiritualnem smislu.

V Skupnosti ste zadolženi med drugim za stike z javnostjo. Ali se t.i. "vsiljivci" (kot sem jaz) lahko pogovarjajo tudi z ostalimi v templju, predvsem z novepečenimi člani?

Ne vem, zakaj se ne bi smeli pogovarjati, čeprav imamo s takimi slabe izkušnje. Novinarji radi zlorablajo svoj položaj, in ker imajo dolgoletne izkušnje, nas znajo pretentati. Postavijo vprašanje, da izpademo neumni. Če rečeš ja, izpadeš neumen, če rečeš ne, prav tako izpadeš neumen. Tako včasih zelo pazimo, kakšne izjave dajemo.

Se vam je zdel najin intervju take vrste izkoriščanja novinarskega položaja?

Ne, nikakor, bil je celo zelo korekten. Radi bi, da ljudje vidijo, da smo normalni

ljudje, da bi radi sodelovali, da nismo neka sekta. Kajti sekta pomeni nekakšen zaprt krog ljudi, ki furajo nekaj svojega. Pri nas gre za verodostojno religijo, za duhovno kulturo, ki je stara vsaj 5.000 let in vključuje na milijone ljudi po celem svetu.

Zahvaljujemo se vam za pogovor. Hare Krišna!

MATEJ KOŠIR

Hare Hare disko

Samo Resnik

Dvorana Tivoli, 15. maja zvečer. Bil je dober žur, in najbolj je ostala v spominu občudovanja vredna vitalnost glavnega plesalca, par srečno ploskajočih stark in žoganje z baloni. Ob sijajnem minimalizmu njihove mantre in sposobnosti nastopajočih in množice, da istih par besed popevajo ure in ure, pa ni nikomur dolgčas, sem se spomnil minimalizma iz Borghesove novelice "Und". Ceniti je, da niso preveč težili s kako vprašljivo modrostjo. Največ je bilo frocovja, ki mu stvar po mojem ni škodila in splah je bilo vse čisto benigno.

Prevajalec je žal smehljanje bolje obvladal od jezikov, sicer pa je bila stvar lepo organizirana. Nimam sicer pojma, koliko stane nek normalen večer v disku, a množici, ki je prišla, se (za mojo pamet zelo draga zabava) očitno ni zdela predraga. Sicer pa so imeli naslednji dan še ceneno verzijo v Festivalni dvorani. Lepo.

S e en drug naslov sem imel v mislih - Let's start the war with Croatia. Pa sem se premislil, ker hrvaško ministrstvo resnice premore bore malo smisla za humor, najbrž prav toliko kot beograjsko. Odgovorilo bi najverjetneje v stilu Slovenija traži rat in naš vrli minister za ljubkovanje s sosedi bi se moral dolgo klanjati in globoko opravičevati. Zunanja politika zahteva takt, tu se seveda ne da prav nič opraviti s tistim fukat al' pa d'nar nazaj sistemom (oprostite besedam, meni niti ni treba), razen seveda, če imate možnost dati argumentu težo s kakšno raketo tipa tomahawk. Ne gre toliko za par posekanih dreves, račun za elektriko, neko bedno obmejno stražnico in droben požirek morja, kot za vsak zobotrebec, do centimetra natančno lokacijo karavle, varen izhod na odprto morje... Hrvatje igrajo šah le s črnimi figurami in še to le po rdečih poljih, nategnili nas bodo natanko toliko, kolikor jim bomo sami pustili. Zato se nikar ne slinimo bizarni diktaturi, s tem si po nepotrebnem ustvarjamo gandijeovski imidž. Za začetek bi bilo treba kar najresneje zahtevati celo Istro in med vrsticami namigniti, da je bil Dubrovnik prvotno venetska trgovska naselbina, da so Američani svojo Deklaracijo spisali s pomočjo karantanskih strokovnjakov, da smo Slovenci dvanaajsto izgubljeno pleme Izraela in da ni take je mladenke, kot naše je krvi dekle. Seveda se gremo lahko tudi svetovljanstvo, a le na način, ki nam ga vsiljujejo sosedi. Na makro nivoju oralno zadovoljujemo vsak sosednji anus, ko pa gre enkrat za človeka iz krvi in mesa, ki ima to slabost, da ni aristokrat, umetnik ali bogataš, se stvar močno spremeni. Če si Albanec, ki je dezertiral iz JLA, da si

S te dovolj stari, da se še spomnite filma Deliverance? Kadra, ko dva hribovska telebana posiljujeta ubogega debelušnega meščana, in mu eden od njih še navija uho in se dere, Cvili, svinja, cvili! Vas to kaj spominja na slovensko-hrvaške odnose?

Meja v Piranskem zalivu (hvala, Rupell!) bi bila verjetno sprejemljiva opcija, če bi mejili s kakšno civilizirano in benigno skandinavsko državo. Kot meja z balkansko varianto Stroessnerjevega Paragvajja pomeni predvsem trajne sitnosti. In najbrž trajen razlog za preklinjanje lenobe in omejenosti samovšečnega zunajega ministra, ki mu je bilo, kot je nekoč napisalo DELO, najbolj žal, da ni Slovenija večja, ker bi bil potem on še večji.

Mislil, da lahko mirno trdimo, da Slovenija vsaj v Ruplovem obdobju ni bila sposobna, da bi pripravila koherentno in dolgoročno politiko do Hrvaške, in ni videti, da bi se s Peterletom kaj spremenilo. Velika nasprotnika sta si vsaj v tej polomiji podobna. (No, ne samo v tem, a to nas danes ne zanima.) Nasploh politika Slovenije (Ljubljane 91, 92 in 93) sluzavo spominja na politiko Slovenije (Ljubljane 1919 in 1920) do Avstrije. 1919 nam je ljubljanska smetana zajebala Koroško, pa ni nikogar izučilo.

Spotoma bi se rad opravičil Starmanu. Verjel sem, da je zgolj primitiven demosovski komunajzer, kot kakšna cvetka iz ljubljanskega Demosa ali Pučnikove SDSS. Ko pa se je sedaj pojavil kot edina nekaj vredna protiutež ruplovskemu kapitulanstvu, se mi to zdi več vredno kot trideset let poljubne preteklosti.

"Jebimo prasce nazaj"

Politika nastavljanja riti (in ušes) ne vodi nikamor. Morda edino v komedijo, ko bodo nori hrvaški oblastni-

LJUBEZEN NAM JE VSEM V POGUBO

M. C. ASHTRAY

reši življenje ali če si invaliden Hrvat, ki je po dolgotrajnem bivanju v Sloveniji pozabil zaprositi za državljanstvo, te čaka karkovska aretacija, kakšen dan na policijski postaji, sredi noči kratek obisk pri sorodniku, dolga vožnja v marici in začetek novega življenja na meji našega osamljenega otoka demokracije. Torej bodite raje hrvaški principi ali vsaj petični Albanci - vsa vrata vam bodo odprta, ker ni pač nič lažjega, kot podkupiti Slovenca. Slednji sicer venomer pizdi nad genetsko onesnaženostjo in prekletimi cigani, ampak ko mu pomahate s tisoč markami, postane kozmopolit vesolskih razsežnosti in skesano prizna, da smo vsi ljudje bratje in da je denar res univerzalen jezik (povrhu še binaren - imeti ali ne).

Z brati Srbi ne bo problema. Vsaj potem ne, ko si umirijo od hudiča obsedene duše. Oni že nimajo krize identitete, slednjo vedno znova utemeljijo na omejenosti in kakšnem hudem vojaškem porazu. So širokogrudni veseljaki, ki pokavsajo vse, kar leze in gre. Imajo dolgo tradicijo državnosti in neslanosti, ksenofobična svinja Evropa jih ceni in upošteva. Vselej so že zraven, medtem ko podalpske kneževine še brskajo po zgodovini in izkopavajo trohneče mite lastne veličine.

FILMAR

Pripovedoval je
kako so postavili
ob ta ali oni
zid
ali vogal
po sto, dvesto, tristo
ljudi
pod to ali ono pretvezo
ko so granate nehale padati
kako so mafiozi na obeh straneh
pravočasno odpotovali
kako so po zadnje
prišli taksiji iz prestolnice
a ena od držav je vseeno njegova
bolj kot ljudje pred zidom.

S. R.

ki naslednje leto zahtevali Novo mesto, to starodavno hrvaško naselbino, in leto zatem Lendavo. In leto pozneje, ko bo CRO še bolj obubožana in njihovi državljani še bolj zagrenjeni, Ptuj. München 1938 je

BLAŽOR PONIZNIM

SAMO RESNIK

Materi Sloveniji stvar ne gre od rok, z žuljavimi rokami od vrat do vrat ponuja skodelico kave. Včasih ji dovolijo očistiti kakšno javno stranišče in njenim sinovom tedaj ponosno zasijejo oči. Nova cesta, nov predor, nov sporazum, članstvo v evropskem filatelističnem krožku, sprejem pri prvem tajniku kraljevega evropskega društva za prihodnjo lokacijo smetišč...

S prostitucijo teles prostituiramo duh, če ga seveda sploh še imamo (razen tisega, ki diši po goveji juhi, Avsenikih, Laibachu in okolju prijaznih komunistih).

V hladnih računih Evrope ni prostora za čustva in skrajni čas je, da smrtno resno uveljavimo ozemeljske zahteve po Trstu in Celovcu, ker je to edini jezik, ki ga Evropa vsaj kolikor toliko razume.

Ko je bil Kramberger še živ, se je neka teta v časopisni anketi zgražala nad njegovimi javnimi nastopi - češ, kaj si mislijo tujci, ko ga vidijo pod Prešernom. Kaj porečejo sosedi, oni so za povprečnega Slovenca edino merilo (na Zahodu se to dela tako in tako, v Nemčiji nikoli..., Američani so že zdavnaj...). Ampak dobrih zgledov običajno ne upoštevamo, z zagotovili lahko rečemo, da iz bleščečega Zahoda uvažamo le odpadke - mode, aerobike, šovinizem, patološki materializem, bebasto glasbo, fuk mašine, mite, mamila...

Imamo pa srečo, da smo majhni, nepomembni, ubogljivi in da si skozi zgodovino nismo preveč mazali rok s tujo krvjo (samo z lastno). Samo malo soli in jajc potrebujemo (nikoli ne jejte jajc brez soli). S soljo preprečimo neslanosti političnih prerokov, z jajci pa vzpostavimo civilizirane odnose s svetom -- če smo nek-daj tekmovali, kdo bo bolj ustregel Beogradu, ne ponovimo napake v Bruslju.

pokazal, da totalitarnega norca ne ustaviš tako, da si z njim prijazen in razumevač. Morda se v tančine diplomacije nisem poglobil tako subtilno kot naši vodilni diletantje, spomnim se pa, da so v 80. letih v Ameriki testirali virtualno ekologijo s spektrom različnih računalniških programov življenjskih strategij. Nastopili so preprosti in prav komplicirani programi. Najbolje od vseh je preživel program, ki je bil v prvi potezi da soseda prijazen, potem pa mu je vračal dobro za dobro in slabo za slabo.

Hrvaška država nam je pokazala, kako namerava skrbeti za svoje interese. Banski dvori očitno potrebujejo ponižnega in neškodljivega sovražnika, da izbljujejo svojo srbsko frustracijo, in da njihovi ljubi Hrvatje in Hrvatice ne bi preveč razmišljali o demokratični renesansi brozovskih metod vladanja. Edina smiselna nasprotna poteza se zdi, da se jim z vso prijaznostjo podkuri pod ritjo, upoštevajoč, da bo z leti vse več Hrvatov in Hrvatice, ki bi bili/bile raje Slovenci in Slovenke. Vseh gotovo ne moremo sprejeti, nekaj bi jih pa lahko, in spodobilo bi se, da nekoč slovenskim krajem omogočimo, da se vrnejo v domovino. Zahtevajmo, kar je bilo slovensko, pa še kaj, kar bi državi Sloveniji prav prišlo, in naj se po koroškem vzoru iz jeseni 1920 domačini odločijo, kaj imajo raje, kraljevino ali republiko. Mislim, da je nemoralno, če ne zahtevamo Štrigove in drugih slovenskih krajev, kje so se po drugi vojni Slovenci tudi za ceno življenj upirali pohrvatenu. Še del Gorskega Kotarja, kjer živijo Slovenci, in slovenske dele Istre. Zdi pa se, že zaradi pogajanj, smiselno terjati celo Istro, morda Krapino ali Kumrovec, grad Trakoščan, in zakaj ne še Reke? Meja Delnice - Fužine - Kraljevica? Ali ni bilo že preveč te gnusne slovenske ponižnosti?

Kaj praviš, Lojze Peterle?